

Position 2015

Innovationer för samhällsbyggande

PROGRAM

17–19 mars på Stockholmsmässan

Om Position 2015

Position 2015 – innovationer för samhällsbyggande är en kongress och en fackmessa inom samhällsbyggnadsområdet med inriktning på geografisk informationsteknik och andra IT-stöd för ökad samhällsnytta. Här är e-tjänster, visualisering och kommunikation viktiga delar.

Arrangemanget äger rum på Stockholmsmässan i Älvsjö, i södra Stockholm, den 17–19 mars 2015.

Kongressprogram

Huvudteman för kongressen är bostadsbyggande, infrastruktur och miljö. Vi lyfter fram hur geografisk information och IT-stöd inom området medverkar till smartare infrastruktur, mer effektivt bostadsbyggande och ett hållbart samhälle.

Programmet består av gemensamma sessioner med särskilt inbjudna huvudtalare och paneldeltagare, seminarier där vi lyfter blicken och ser tekniken i det stora sammanhanget, en framtidsarena och fördjupningssessioner på olika teman. Se programmet!

Mässa

Position 2015 innehåller också en stor mässa där företag, myndigheter, kommuner, föreningar och högskolor/universitet visar vad de har att erbjuda i form av information och tekniska lösningar inom samhällsbyggnadsområdet. Företagen inriktar sig här på tjänster inom positionering, visualisering, GIS (geografiska informationssystem) och mätning.

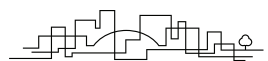
Läs mer om mässan på elmia.se/position

Arrangörer

Bakom kongressen står fem föreningar. Dessa är:

Kartografiska Sällskapet

SAMHÄLLSBYGGARNA

Samhällsbyggarna

Sveriges Kart- och
Mätningstekniska förening

ULI Geoforum

SVENSKA
KOMMUNAL-TEKNISKA
FÖRENINGEN

Svenska Kommunal-
Tekniska Föreningen

Samarbetsorganisation:

BIM Alliance

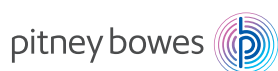
Mer information hittar du på:

position2015.se

Huvudpartners

Partners

Bankett

Banketten på Position 2015 erbjuder såväl mingel som underhållning och goda chanser att knyta värdefulla kontakter!

Varmt välkommen!

Plats: Victoriahallen på Stockholmsmässan

Dag: 18 mars

Tid: 19.30. Fördrink serveras från kl 19.00

Förrätt

Äppelmarinerad pilgrimsmussla med stjälselleri, dill och chili serverad i en krämig hummersoppa

Varmrätt

Helstekt oxfilé serverad med rostad pumpapuré smaksatt med tryffelolja, potatis fylld med getost, bacon och persilja samt sherryvinägersky

Dessert

Nougatmousse serverad med apelsinsallad samt rostad brioche

Du som beställt specialkost får en anpassad meny.

Vi minglar med ett glas mousserande vin (alternativt alkoholfritt) mellan kl 19.00 och 19.30.

Till förrätten serveras sedan ett glas vitt vin, till varmrätten ett glas rött vin med påfyllning och till desserten kaffe eller te. Det går under middagen bra att byta ut vin mot öl eller alkoholfri dryck.

Samtliga dessa drycker ingår i bankettmiddagen.

Anmäl dig till kongressen!

Lägre pris gäller till och med 12 februari!

[Läs mer om deltagaravgifterna här](#)

Anmäl dig här!

Tisdag 17 mars

Registrering från kl. 08.30.

Gemensamma sessioner

- med särskilt inbjudna huvudtalare och paneldeltagare

Seminarier

– där vi lyfter blicken och ser tekniken i det stora sammanhanget. Här kan du också lyssna till särskilt inbjudna inledningstalare.

Framtidsarena

- seminarium på tema forskning, innovation och framtid

Sessioner på olika teman

- här presenteras och diskuteras lösningar inom området, där e-tjänster, visualisering och kommunikation är viktiga delar.

Lokalbeskrivning: VH Victoriahallen

08.30	Mässan öppnar							
08.30–10.00	Fika i mässhallen							
10.00–11.00	1 Gemensam inledning med huvudtalare VH							
11.10–12.10	VH 2A Seminarium: Öppna data – visioner och framtid	K11 2B Seminarium: Klimat & hållbarhet	A2 2C Seminarium: Framtida detaljplanering & fastighetsbildning	K16 2D Seminarium: Medborgardialog i planprocessen	K2 2E Framtidsarena	A3 2F Natur & kultur	A4 2G Geodata i 3D i samhällsbyggnads- processen	K1 2H Verksamhets- utveckling
12.10–13.40	Lunch (kaffe/te serveras i mässhallen)							
13.40–15.10	VH 3A Seminarium: Öppna data – visioner och framtid	K11 3B Seminarium: Klimat & hållbarhet	A2 3C Seminarium: Framtida detaljplanering & fastighetsbildning	K16 3D Seminarium: Medborgardialog i planprocessen	K2 3E Framtidsarena	A3 3F Handbok i mät- & kartfrågor	A4 3G Svensk geoprocess	K1 3H Verksamhets- utveckling
15.10–15.50	Fika i mässhallen							
15.50–17.10	VH 4A Seminarium: Öppna data – visioner och framtid	K11 4B Seminarium: Klimat & hållbarhet	A2 4C Seminarium: Framtida detaljplanering & fastighetsbildning	K16 4D Seminarium: Medborgardialog i planprocessen	K2 4E Energi & lednings- dokumentation	A3 4F Satellitdata- tillämpningar	A4 4G Kommunsamverkan inom geodataområdet	K1 4H Sammanhängande digital planprocess
17.30–18.30	Föreningsmöten							

Onsdag 18 mars

Registrering från kl. 07.45.

Lokalbeskrivning: **VH** Victoriahallen

Gemensamma sessioner

- med särskilt inbjudna huvudtalare och paneldeltagare

Seminarier

- där vi lyfter blicken och ser tekniken i det stora sammanhanget. Här kan du också lyssna till särskilt inbjudna inledningstalare.

Framtidsarena

- seminarium på tema forskning, innovation och framtid

Sessioner på olika teman

- här presenteras och diskuteras lösningar inom området, där e-tjänster, visualisering och kommunikation är viktiga delar.

08.30–09.30	K11 5A BIM för bättre processer & produkter	K2 5B Inspire – kan vi använda det?	K1 5C Fastighetsinformation i nya tillämpningar	A2 5D Seminarium: GIS-samordning	K16 5E Energi & lednings- dokumentation	VH 5F GNSS & framtiden	A3 5G Branden i Västmanland	A4 5H Fotogrammetri & UAS	
09.00	Mässan öppnar								
09.30–10.00	Fika i mässhallen								
10.00–11.00	6 Gemensam session med huvudtalare: Utbyggnad av infrastruktur och bostadsbyggande – en utmaning VH								
11.10–12.10	VH 7A & 7B Gemensam session för seminarierna: Infrastrukturprojekt & Planering och bostadsbyggande	K1 7C Seminarium: Smart datafångst av geodata	A2 7D Seminarium: GIS-samordning	K11 7E Framtidsarena	K16 7F Klimat & vatten	A3 7G Digitala arkiv	A4 7H Fotogrammetri & UAS	K2 7I Stomnät & kvalitet	
12.10–13.40	Lunch (kaffe/te serveras i mässhallen)								
13.40–15.10	K16 8A Seminarium: Infrastrukturprojekt	K2 8B Seminarium: Planering & bostadsbyggande	K1 8C Seminarium: Smart datafångst av geodata	A2 8D Seminarium: GIS-samordning	K11 8E Framtidsarena	A4 8F Geodata i klimatets tjänst	A3 8G Historiska kartor		
15.10–15.50	Fika i mässhallen								
15.50–17.10	K16 9A Seminarium: Infrastrukturprojekt	K2 9B Seminarium: Planering & bostadsbyggande	K1 9C Seminarium: Smart datafångst av geodata	A2 9D Seminarium: GIS-samordning	K11 9E Framtidsarena	A4 9F Öppna data i praktiken	A3 9G Sjögeografisk information – insamling och tillhandahållande		
19.30	Kongressbankett i Victoriahallen								

Torsdag 19 mars

Registrering från kl. 08.00.

Gemensamma sessioner

– med särskilt inbjudna huvudtalare och paneldeltagare

Seminarier

– där vi lyfter blicken och ser tekniken i det stora sammanhanget. Här kan du också lyssna till särskilt inbjudna inledningstalare.

Sessioner på olika teman

– här presenteras och diskuteras lösningar inom området, där e-tjänster, visualisering och kommunikation är viktiga delar.

Lokalbeskrivning: VH Victoriahallen

09.00	Mässan öppnar						
09.00–10.00	Föreningsmöten och andra möten						
09.30–10.20	Fika i mässhallen						
10.20–11.40	K16 10A Kompetens- försörjning	K1 10B Webbkartografi & grafisk design	A3 10C Workshop: Detaljplanstolkning enligt standard	A2 10D Seminarium: GIS-samordning med workshop	K11 10E Paneldebatt: God mätsed	A4 10F BIM för långsiktig drift och förvaltning	K2 10G Nationella geodata
11.40–13.00	Lunch (kaffe/te serveras i mässhallen)						
13.00–15.00	11 Gemensam session med huvudtalare och paneldebatt VH						

På följande sidor presenteras programmet för alla seminarier först.
Därefter presenteras alla fördjupningssessioner i kronologisk ordning.

1. Gemensam inledningssession

Tisdag 17 mars

Tid: 10.00–11.00 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Stig-Björn Ljunggren – en flitig samhällsdebattör, känd skribent och moderator inom samhällsbyggnadsområdet

Huvudtalare:

10.00

Building the smart city: a human scale view

*Ed Parsons,
Geospatial Technologist, Google*

Ed Parsons is the Geospatial Technologist of Google, with responsibility for evangelising Google's mission to organise the world's information using geography. In this role he maintains links with Universities, Research and Standards Organisations which are involved in the development of Geospatial Technology.

Ed was the first Chief Technology Officer in the 200-year-old history of Ordnance Survey, and was instrumental in moving the focus of the organisation from mapping to Geographical Information.

10.35

Regeringens politik för ett hållbart samhällsbyggande

*Mehmet Kaplan,
Bostads- och stadsutvecklings- och
it-minister, Näringsdepartementet*

Mehmet Kaplan presenterar regeringens politik för ett hållbart samhällsbyggande. Sverige ska vara en världsledande it-nation, där digitaliseringen är en av nycklarna till ett samhälle som håller ihop ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Det kräver handlingskraft, dialog och samarbete.

10.50

Médecins Sans Frontières and Missing Maps

*David Veldeman, Head of the Innovation Unit
in Médecins Sans Frontières, MSF Sweden
(Läkare Utan Gränser)*

This presentation will give a general introduction to MSF and information about the Innovation Unit, what we do, what we believe in and what we work on – with some concrete examples and with a link to the Missing Maps Project.

David Veldeman is the Head of the Innovation Unit in MSF Sweden. His responsibility is to develop the future path for the Innovation Unit and to use Innovation as a means to tackle challenges and problems MSF's Operations face in the field. Also he plays a catalyst role between the Humanitarian world of MSF and the external world to engage with. David started working with MSF 14 years ago and spent many years in the field as country responsible in countries like Ethiopia and South Sudan. Recently he also acted as Interim General Director for MSF Sweden.

6. Gemensam session: Utbyggnad av infrastruktur och bostadsbyggande – en utmaning

Onsdag 18 mars

Tid: 10.00–11.00 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Stig-Björn Ljunggren – en flitig samhällsdebattör, känd skribent och moderator inom samhällsbyggnadsområdet

10.00

Samhällsbyggandet – vad kan vi nå med digitaliseringen?

*Ulrika Francke,
vd, Tyréns*

Ulrika Francke är vd för Tyréns och tidigare vd för SBC. Hon har också en bakgrund som stadsbyggnadsdirektör och gatu- och fastighetsdirektör i Stockholms stad. Idag är hon även ordförande för BIM Alliance och ledamot av IVA, Ingenjörsvetenskapsakademien.

10.35

Från infrastrukturhållare till samhällsutvecklare – med digital samverkan i fokus

*Caroline Ottoson,
Trafikverket*

Caroline Ottoson är idag chef för verksamhetsområde Trafikledning och stf generaldirektör för Trafikverket. Hon har tidigare bland annat arbetat som vägdirektör inom Vägverket region Mitt och ekonomidirektör inom Lantmäteriet. Caroline är utbildad civilingenjör från KTH (teknisk lantmätare).

11. Gemensam session

Torsdag 19 mars

Tid: 13.00–15.00 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Stig-Björn Ljunggren – en flitig samhällsdebattör, känd skribent och moderator inom samhällsbyggnadsområdet

13.00

Hur mår världen och hur mår Sverige?

Staffan Landin

Staffan var med "från början" på Gapminder, där han jobbade med att göra tråkig statistik om utvecklingen i världen intressant och möjlig att förstå. Idag är han en frilansande skribent och föreläsare som sprider information om fattigdomsbekämpning, mänsklig utveckling och förhållanden i världen.

I denna presentation ger Staffan ett positivt perspektiv på tillvaron trots de stora problem världen står inför – med visuell statistik som visar hans slutsatser!

13.45

Paneldebatt: Bygg- och fastighetssektorns utveckling och framtid

Är digitaliseringen ett hot eller en möjlighet?

Vart är vi på väg? Vilka är framgångsfaktorerna för att få större effekter av nedlagda och kommande investeringar? Är digitaliseringen ett hot eller en möjlighet?

13.50

Inledande presentation

Helena Källerman,
vd, Sweco Position

14.10–15.00

Debatt

I panelen deltar:

- Iljan Batljan, vice vd, Rikshem
- Ulrika Francke, vd, Tyréns
- Anne-Marie Fransson, förbundsdirektör, IT & Telekomföretagen
- Tobias Olsson, förbundsdirektör, Sveriges Arkitekter
- Helena Källerman, vd, Sweco Position
- Ola Månsson, vd, Sveriges Byggindustrier

Nu sätter vi kartan i arbete

Ge din organisation:

Bättre beslutsunderlag

Mer samarbete

Vassare analyser

Effektivare datainsamling

Kvalitetssäkrat data

Besök oss i [monter A01:11](#) så visar vi hur.

2A. Seminarium: Öppna data – visioner och framtid

Pass 1 av 3 i seminariet om öppna data.

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Stig-Björn Ljunggren – en flitig samhällsdebattör, känd skribent och moderator inom samhällsbyggnadsområdet

11.10

SMHI satsar på öppna data och geodatasamverkan

*Rolf Brennerfelt,
generaldirektör, SMHI*

SMHI gör omfattande beräkningar och mätningar i luften, sjöar, vattendrag och havet. Det innebär att SMHI har stora mängder data om Sveriges klimat och miljö. Under de senaste åren har SMHI satsat på att öka tillgängligheten för sina data som nu är fria för användning oavsett syfte. Vårt API är öppet och licensvillkoren följer Creative Commons. SMHI samarbetar också med andra myndigheter inom Geodatasamverkan där data delas på den gemensamma Geodataportalen. SMHIs öppna data kan bidra till ökad användning i samhället och fler tjänster där SMHIs data kombineras med andra aktörers. Det stimulerar till innovationer.

11.40

The changing landscape in the distribution and usage of basic data in Denmark

*Tina Svan Colding, the Danish Geodata Agency,
The Danish Ministry of the Environment*

Denmark's Basic Data Program was launched in 2012 as part of the country's eGovernment strategy for 2011–2015. The program defines basic data as core information about individuals, businesses, real properties, buildings, addresses, geography, and more; these should be efficiently updated at one place, distributed via a common data distributor, and used by everyone. As a general rule, all basic data are freely available to all public authorities, private businesses and individuals. The Data Distributor will accommodate the need to retrieve data rapidly, easily and reliably, and as cheaply as possible. Furthermore, the authorities responsible for the registers will save resources, as they will no longer have to modernize a host of different distribution solutions individually. The Danish Geodata Agency is responsible for establishing the Data Distributor on the behalf of all the public authorities in the Danish Basic Data Program. This presentation briefly introduces the Basic Data Program and the road to open data in Denmark. It describes some of the challenges in changing the landscape of data uses as experienced by the Danish basic data authorities. Finally, it describes how these challenges are addressed by implementing a common data distributor and new modes of collaboration between data owners and users, facilitated by the data distributor.

3A. Seminarium: Öppna data – visioner och framtid

Pass 2 av 3 i seminariet om öppna data.

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Mats Elfström, SKMF/Tomelilla kommun

13.40

Öppna geodata för ett effektivare samhälle

*Bengt Kjellson,
generaldirektör, Lantmäteriet*

Förutsättningarna för åtkomst, användning och spridning av information från offentlig sektor blir allt viktigare för utvecklingen av processerna i samhället och för dialogen mellan myndigheter, medborgare och företag. Geodata intar en särställning på området eftersom adresser, kartor och flygbilder nästan alltid behövs för att redovisa lägesmässiga eller geografiska förhållanden för andra typer av information. Behoven och förutsättningarna för att öppna upp geodata ser dock olika ut i olika länder och varierar även med såväl finansieringsmodeller, lagstiftning som olika kulturer kring öppenhet. Vilka problemställningar har vi att tackla i Sverige, vilka mått och steg är nödvändiga och vilken samordning krävs?

14.10

Lantmäteriet och Trafikverket samarbetar kring öppna geodata

Patric Jansson, Trafikverket och Peter Nyhlén, Lantmäteriet

Trafikverket har beslutat att tillämpa öppna data enligt Vinnovas definition. En del av dessa data är geodata, bland annat Nationella Vägdatan, NVDB. Lantmäteriet och Trafikverket har idag ett nära samarbete med kommunerna och skogsnäringsenheten kring NVDB. Båda myndigheterna tillhandahåller dessa geodata till användare, men tar i olika hög grad ut avgifter för dessa data. Den gemensamma nämnaren är de vägdata, som Trafikverket tillhandahåller i form av NVDB och Lantmäteriet tillhandahåller i form av vägar ingående i olika digitala och analoga kartserier. Båda myndigheterna tar frågan om öppna geodata på allvar och samarbetar kring olika möjligheter och åtgärder för att kunna öppna upp sina geografiska data på ett bra sätt. Vad händer i detta samarbete och vad kan jag som användare förvänta mig under de närmaste åren?

14.40

Lantmäteriet och SKL jobbar vidare mot öppna geodata

Marianne Leckström, SKL och Åsa Sjödin, Lantmäteriet

Lantmäteriet, SKL och några kommuner har sedan 2013 samarbetat kring förutsättningarna för öppna geodata, främst byggnader, adresser och fastighetsindelning. Såväl Lantmäteriet som kommunerna tillhandahåller dessa geodata till varandra och till externa användare. Vi tar på olika sätt betalt för informationen. Därför får den ena partens åtgärder inom området öppna data direkt påverkan på den andra parten. I den gemensamma handlingsplan som vi tagit fram har under det senaste halvåret en särskild arbetsgrupp fokuserat på vilka data som skulle kunna öppnas upp och hur de finansiella frågorna i så fall kan lösas. Finns det idag en gemensam bild kring öppna geodata mellan Lantmäteriet och kommunerna och vad kan vi förvänta oss kommer att ske på området under de närmaste åren?

4A. Seminarium: Öppna data – visioner och framtid

Pass 3 av 3 i seminariet om öppna data.

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Mats Elfström, SKMF/Tomelilla kommun

15.50

Öppna dina data för att realisera deras värde

*Charlotte Brogren,
generaldirektör, Vinnova*

En stor del av de data som en organisation sitter på saknar värde. Det beror på att värdet endast uppstår vid användningen av informationen. Vi på svenska myndigheter har ofta väldigt mycket data av hög kvalitet men som inte kommer till full användning. Det finns ett antal knep för att addera värde till sin organisations data. Den bästa är att göra informationen till öppna data (det vill säga fri att använda av vem som helst för vilket som helst syfte). Ett annat knep är att addera (geo-) position till sina data. Då ting tar plats i geografin uppstår direkt ett högre värde.

16.20

Kom igång med Nationella ramverket för öppna data

*Peter Mankenskiöld, nationell samordnare öppna data, SKL,
Sveriges Kommuner och Landsting*

Öppna data är offentlig information som är tillgänglig för vem som helst att använda, återanvända och distribuera utan andra förbehåll än källangivelse och vidarelicensiering. Men vilka regelverk styr publiceringen och vad måste informationsägaren ta ställning till? SKLs Nationella ramverk för öppna data riktar sig till informationsägare, tekniker och administratörer i kommun och landsting, och ger råd om principer, ansvar, roller med mera. Det finns också verktyg för att bedöma nyttor/kostnader vid publicering av datamängder.

16.50

Öppen data, transparens och nya digitala möjligheter

Jenny Brodén, IT-Projektledare, Karlstads kommun

Öppen data för en kommun handlar kanske framför allt om att vara transparent gentemot våra medborgare - att vara en öppen kommun. För redan idag är den information som vi har i våra databaser offentlig men inte tillgänglig på ett bra och modernt sätt. Öppnandet och tillgängliggörandet av data ger troligtvis inte bara insyn och ökad service till medborgare utan skapar även ett kreativt och innovativt företagsklimat som i längden gynnar såväl medborgare som kommunen och företagare. Men vad är egentligen öppen data och är det någon som redan nu använder sig av den?

2B. Seminarium: Klimat och hållbarhet

Pass 1 av 3 i seminariet om IT-stöd för klimatarbete och hållbarhet.

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K11

Moderator: Elisabeth Argus, stadsingenjör, Stockholms stad

Inledningstalare:

11.10

Öppet och snålt – nycklar till det hållbara samhället

*Maria Ågren,
generaldirektör Transportstyrelsen,
fd generaldirektör Naturvårdsverket*

Mer information om presentationerna kommer inom kort.

11.30

Naturskyddsföreningens arbete

*Svante Axelsson, generalsekreterare,
Naturskyddsföreningen*

Mer information om presentationerna kommer inom kort.

3B. Seminarium: Klimat och hållbarhet

Pass 2 av 3 i seminariet om IT-stöd för klimatarbete och hållbarhet.

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K11

Moderator: Elisabeth Argus, stadsingenjör, Stockholms stad

13.40

Framtidens landhöjning och havsnivåändring i Sverige

Holger Steffen och Per-Anders Olsson, Lantmäteriet

Den postglaciala landhöjningen i Skandinavien är ett välkänt fenomen som påverkar olika delar av Sverige på olika sätt. Förutom den av landhöjningen orsakade relativa havsnivåändringen längs våra kuster påverkas havets nivå idag även av smältande inlandsisar på till exempel Grönland och Antarktis. I Sverige förväntas den apparenta landhöjnings-hastigheten (relativt havet) att minska och i vissa regioner övergå till att bli landsänkning. Med utgångspunkt i olika antaganden om isavsmältning kommer vi att presentera scenarior för framtida havsnivåvariationer längs de svenska kusterna.

14.10

Kartans roll vid hantering av klimatanpassningar inom Helsingborgs stad

Kristian Bergstrand, Helsingborgs stad

Stormar och översvämningar har ofta drabbat södra Sverige det senaste årtiondet. Exempelvis adventsstormen år 2011 orsakade stora skador inom Helsingborgs tätort.

Vidare är effekterna av en eventuell havsnivåhöjning i samband med förändrat klimat extra stora för Helsingborg som kuststad. Att hantera problemet kräver bra underlag och ett brett samarbete över förvaltningsgränser. För att informera beslutsfattare och allmänhet om de åtgärder som Helsingborgs stad vidtar i samband med klimatanpassningar, är olika kartlösningar en viktig del. Under presentationen beskrivs såväl kartlösningar som samarbetsformer samt framtida utmaningar.

14.40

Från strategi till handling – exempel från Botkyrkas arbete med klimatanpassning

Gunilla Isgren, Botkyrka kommun

Botkyrka har under drygt fem år arbetat aktivt med klimatfrågorna. En klimatstrategi antogs år 2009. Strategin innehöll mycket tuffa utsläppsmål samt riktlinjer för klimatanpassningsarbetet. En klimat – och sårbarhetsanalys genomfördes år 2010 i samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet. Fokus var hur klimatförändringarna kommer att påverka Botkyrkas geografiska område och hur kommunen bör planera för att undvika ökad sårbarhet. I analysen föreslås även anpassningsåtgärder. Slutsatserna från analysen ingår idag som en del i kommunens översiktsplan. Utmaningen är nu att säkerställa att klimatanpassningsfrågorna blir en naturlig del i det dagliga arbetet.

4B. Seminarium: Klimat och hållbarhet

Pass 3 av 3 i seminariet om IT-stöd för klimatarbete och hållbarhet.

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K11

Moderator: Elisabeth Argus, stadsingenjör, Stockholms stad

15.50

Visualisera och värdera ekosystemtjänster i kommunal samhällsplanering

Magnus Rothman, Nacka kommun och Mats Dunkars, Sweco

För att hjälpa lokala beslutsfattare att synliggöra och inkludera ekosystemtjänster i samhällsplaneringen, har det internationella forskningsprojektet TEEB (The Economics of Ecosystem and Biodiversity) tagit fram en generell arbetsgång. Till denna har Nacka kommun tagit fram en egen värderingsmetodik i GIS som kan fånga upp motstridiga samhällsintressen genom viktnings-scheman och multikriterieanalyser. Inom ett pilotområde sammanställer vi ekosystemtjänsternas skattningar samt modellerar och visualiserar värderesultatet i GIS: Extra intressant i tätorter med högt omvandlingstryck där de klimatreglerande och rekreativa ekosystemtjänsterna spelar en stor framtida roll. Genom det här sättet att inkludera ekosystemtjänsterna i kommunal planering främjas såväl klimat-resiliens som folkhälsa!

16.10

Risk- och sårbarhetskartläggning för alla

Marcus Justesen, SCB

Hur gör man en riskkartläggning när ändamålet är flera och inblandade aktörer och slutanvändare har skilda intressen och kunskaper? Tack vare geodatasamverkan ges många möjligheter, men inte för alla. Vilka data ska man använda, vilka har rätt till dem? Hur ska man sätta upp projektet och arbetsflödet för att kunna köra automatiserade GIS-analyser på olika geografiska områden och scenarier? SCB har i ett pilotprojekt åt Elforsk utvecklat en metod för att kartlägga objekt som påverkas av dammhaveri och presenterar resultatet där dessa frågor besvaras.

Forts. nästa sida.

16.30

Risikanalyser på väg

Greger Lindeberg, Metria och Håkan Nordlander, Trafikverket

Att kunna möta effekterna av ett förändrat klimat är en viktig utmaning för Trafikverket under de närmaste åren och i framtiden. Underlag för att identifiera riskområden för översvämning, bortspolning av vägbank och stabilitetsproblem i vägområdet har tagits fram över hela landet. Denna typ av underlag kan användas som planeringsunderlag både inför nyexploatering och planering av förebyggande åtgärder i befintlig miljö. Kartläggning görs nationellt med hjälp av geografisk information och höjddata från olika dataproducenter som Lantmäteriet, Trafikverket och SGU. Här presenteras ett antal GIS-baserade analyser som syftar till att stödja arbetet med inventering och förebyggande av ovan nämnda klimatrelaterade risker.

16.50

4D-solelsplanering i den byggda miljön

Stefan Seipel, Högsolan i Gävle

Den ökade tillgängligheten av detaljerade 3D modeller av den byggda miljön öppnar för nya möjligheter att undersöka potentialen av sol i städer. Presentationen ger en inblick i vår aktuella forskning inom interaktiva tekniker för 4D sol planering. Vi presenterar en metod för att kartlägga solinstrålning vid godtyckliga platser i den tredimensionella byggda miljön utifrån ett tidsperspektiv. Den interaktiva planeringen möjliggör en analys av olika alternativa scenarion utifrån valda geometriska parametrar och genom val av tidsmässiga begränsningar. Risken för snedbelastningar i nätet kan därmed minskas vid storskalig installation av solceller i den byggda miljön genom att alternativa placeringar för solceller identifieras.

2C. Seminarium: Framtida detaljplanering och fastighetsbildning

Pass 1 av 3 i seminariet om ny teknik inom detaljplanering och fastighetsbildning.

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** A2

Moderator: Jan G Nilsson, Svenska Kommunal-Tekniska föreningen/Kalmar kommun

Inledningstalare:

11.10

Ny teknik för effektivitet i planering och byggande

*Peter Wågström,
vd, NCC*

Idag är nästan alla överens om att vi behöver öka bostadsbyggandet i Sverige och stora investeringar planeras i infrastruktur. Det är viktigt att dessa satsningar görs på rätt sätt och att vi kan planera och bygga så effektivt som möjligt. Nya digitala lösningar kan hjälpa oss och utgöra ett effektivt stöd till alla aktörer i byggbranschen. NCC vill driva förnyelse och för oss är användandet av nyteknik en prioritet. Genom samarbete och med digitala lösningar i hela värdekedjan finns stora vinster att göra.

11.30

*Anette Scheibe-Lorentzi,
stadsbyggnadschef, Stockholms stad*

11.50

Vad är det för fel på plan- och bygglagen? Eller är det inte nå't fel?

*Thomas Kalbro,
professor, KTH*

Bygg ett hus på *nolltid*

Det ska gå fort att bygga nya bostäder. Vi ger fler människor tillgång till attraktiva boenden utan att kompromissa med kvaliteten. Svanenmärkta Design Quattro är en del av produktlinjen NCC Design, där stor vikt har lagts vid att skapa moderna, öppna och ljusa miljöer. Läs mer på ncc.se/bostader

3C. Seminarium: Framtida detaljplanering och fastighetsbildning

Pass 2 av 3 i seminariet om ny teknik inom
detaljplanering och fastighetsbildning.

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** A2

Moderator: Jan G Nilsson, Svenska Kommunal-Tekniska
föreningen/Kalmar kommun

13.40

Framtida detaljplanering – ett vägval

Ylva Aller, Boverket

Går trenden mot större och mer flexibla planer eller mot "frimärksplaner" för mindre områden. Vad är effektivast och vad är bäst för stadsutveckling och fler bostäder?

14.10

Framtidens fastighetsbildning

Anders Lundquist, Lantmäteriet

Hur kommer fastighetsbildningen att utvecklas till framtiden för att möta kraven på att vara och bli en modern myndighet givet ett antal utmaningar?

14.40

Den nya fastighetsinskrivningen

Mats Snäll, Lantmäteriet

En verksamhet färgad av domstolstradition och konservativ hållning ifråga om processer och begrepp har under de senaste åren gjort en klassresa till att bli en modern e-förvaltning med kundens fokus för ögonen. Smaka på begreppen lagfart, inteckning och servitut och man kan nästan känna papperssmaken i munnen. Begreppen finns kvar men idag hanteras de flödeseffektivt från ansökan till beslut införda i fastighetsregistret i realtid både säkrare och med bättre kvalitet än förut, med helt digitaliserade processer. Svensk fastighetsinskrivning säkrar ägandet av Sveriges viktigaste tillgång där en riktig registrering är en säker investering.

4C. Seminarium: Framtida detaljplanering och fastighetsbildning

Pass 3 av 3 i seminariet om ny teknik inom
detaljplanering och fastighetsbildning.

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** A2

Moderator: Jan G Nilsson, Svenska Kommunal-Tekniska
föreningen/Kalmar kommun

15.50

BIM som stöd i detaljplanering och fastighetsbildning

Odd Tullberg, WSP

Urbaniseringseffekten är påtaglig i Stockholm vilket medför att Stockholm kommer att behöva växa väldigt snabbt. Förtätningen innebär att komplexiteten av underhållsprojekt och nya infra- och stadsutvecklingsprojekt kommer att öka väsentligt – tillsammans med en stark interaktion mellan projekten. Gemensamma 3D-stadsmodeller skulle kunna underlätta samplaneringen av projekten för alla parter. Vi diskuterar några pågående projekt i Sverige som visar på gemensamma initiativ och frågeställningar runt integration av BIM och CIM (city information modelling).

16.10

Fastighetsbildning i komplexa stadsutvecklingsprojekt – problemlösning i flera dimensioner

*Karolina Larsson och Sara Engström Askelin,
Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun*

Förtätningen av Sveriges städer medför bland annat att byggnader uppförs på fler platser där det är tekniskt krångligt att bygga samt att olika funktioner samsas inom små ytor. Fastighetsbildningsmässigt har antalet tredimensionellt avgränsade fastigheter (3D-fastigheter) ökat år från år sedan lagändringen 2003 gjorde 3D-fastighetsbildning möjlig. I många fall handlar det om att avskilja bostäder och handelsytor, men i vissa fall är det betydligt fler funktioner som ska fungera sida vid sida. Vilka krav ställer den nya lagen, tillsammans med infrastruktur och bostäder och kontor som samsas inom små områden, på detaljplaner och fastighetsbildning? Vilka nya utmaningar ger det oss som handlägger dessa ärenden?

Forts. nästa sida

16.30

3D-visualisering i planeringen – vad kan göra att vi använder det ännu mer?

Saga Wingård, Linköpings kommun

I Linköping har kommunens planenhet, det allmännyttiga bostadsbolaget och kommunlantmäteriet genomfört ett projekt för att utveckla samverkan inom visualiseringsområdet i samhällsbyggnadsprocessen. 3d-visualiseringsverktygen blir bättre och bättre och används mer och mer i planeringen, men det finns fortfarande begränsande faktorer som gör att verktygen ännu inte används så mycket som de skulle kunna. Linköpings kommun har tagit fram en 3d-modell över staden som bland annat nås via plattformen Cityplanner. Där kan 3d-objekt ritade i exempelvis Sketchup snabbt läggas in i stadsmodellen och därmed utvärderas. Föredraget visar på bra exempel där 3d-visualisering använts i olika skeden av detaljplaneprocessen, samt kommer med vissa önskemål till produktutvecklarna.

16.50

Parallella processer

Mikael Almén, Lantmäteriet, Stockholm

Presentation avser ett verkligt fall från Nykvarns kommun där planprocessen och lantmäteriprocessen gått hand i hand. Presentationen är tänkt att innehålla en beskrivning av båda processerna och visa på vilka gemensamma data och vinster som finns att hämta med att arbeta parallellt och tidigt se att processerna hör samman samt att en förändring i en process får genomslag i den andra.

2D. Seminarium: Medborgardialog i planprocessen

Pass 1 av 3 i seminariet om medborgardialog.

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K16

Moderator: Stefan Olander, docent, byggproduktion Lunds Tekniska Högskola, nationell koordinator Sveriges Bygguniversitet

Inledningstalare:

11.10

Samrådsmöten måste utvecklas. Därför byggde vi Dialogpaviljongen och Stockholmsrummet

*Regina Kevius,
fd stadsbyggnadsborgarråd i Stockholms stad*

11.30

Hyresgästen som samarbetspartner när framtidens bostadsområden skapas

*Marie Linder,
vd, Hyresgästföreningen*

11.50

Urban governance på svenska

*Rikard Silverfur,
Fastighetsägarna*

Rikshem - En nationell allmännytta

Vi erbjuder ett tryggt, trivsamt och flexibelt boende i attraktiva lägen.

Rikshem vill vara en långsiktig samarbetspartner till kommuner, landsting och statliga myndigheter. Vi bygger för morgondagen och tror på att växa tillsammans med kommunerna

- på ett hållbart och affärsmässigt sätt.

rikshem

3D. Seminarium: Medborgardialog i planprocessen

Pass 2 av 3 i seminariet om medborgardialog.

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K16

Moderator: Stefan Olander, docent, byggproduktion Lunds Tekniska Högskola, nationell koordinator Sveriges Bygguniversitet

13.40

Boverkets digitala vägledningar i boendeinflytande och medborgardialog

Kerstin Andersson och Annette Rydqvist, Boverket

Boverket har tagit fram digitala vägledningar till kommuner i medborgardialog vid fysisk planering och till fastighetsägare i boendeinflytande vid ombyggnad och utveckling av bostadsområden. Genom att släppa in medborgarna i ett tidigt skede, innan den formella planprocessen börjar, kan kommunen fånga viktiga frågeställningar och öka kvaliteten i planeringen. Fastighetsägare som står inför ombyggnad av hyreshus har mycket att vinna på att ge de boende möjlighet till inflytande tidigt i processen.

14.05

Utvärdering av 3D-dialogverktyg

Jesper Strandberg och Erik Telldén, Norrköpings kommun

Stadsbyggnadskontoret i Norrköping genomför just nu tillsammans med SKL en utvärdering av sitt arbete inom 3D som visualiserings och dialogverktyg, med syfte att ta fram en rapport som kan sprida kunskap och dela erfarenheter mellan kommuner. Norrköping har de senaste åren varit i framkant inom 3D området för stadsplanering och har uppmärksamats dels för sin delaktighet i forskningsprojekt som utmynnat i visningar i domteater på visualiseringscentret och utveckling av programvara för både visualiseringsbord och medborgardialog. Stadsbyggnadskontoret också fick internationellt erkännande för sitt 3D och medborgardialogarbete i och med utmärkelsen Geospatial World Awards innovationspris i Rotterdam 2012.

14.25

Dialogguiden.se – SKLs kunskapskälla inför medborgardialog

Anders Nordh, Sveriges Kommuner och Landsting

På plattformen Dialogguiden.se presenterar SKL exempel på genomförda dialoger, metodbeskrivningar, litteratur filmer med mera. Dialogguiden har sitt ursprung från Tyskland och finns även i England.

14.45

Medborgardialogens betydelse för ett demokratiskt samhälle

Asmah Ismael, Emilia Nygren & Caroline Nilsson, studenter vid Högskolan i Gävle

För en demokratisk sfär är det viktigt att alla får chansen att vara delaktig vid planeringen av vårt gemensamma samhälle. Men hur gör man för att öka deltagandet och förståelsen för nya planer? Hur ser samrådsprocesserna ut idag och hur kan de förbättras? Möter samråden den nya tekniken som finns tillgänglig idag? Plan- och bygglagen skriver att ett samråd måste innehålla de illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen. Vem avgör vem det är som ska förstå planen? Ska alla förstå planen eller bara de insatta?

4D. Seminarium: Medborgardialog i planprocessen

Pass 3 av 3 i seminariet om medborgardialog.

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K16

Moderator: Stefan Olander, docent, byggproduktion Lunds Tekniska Högskola, nationell koordinator Sveriges Bygguniversitet

15.50

Fatta beslut med AR

Miso Iric, Malmö stad

I Malmö stad har vi börjat använda augmented reality på högsta nivå. AR används för att visa framtida bygge med geopositionering. En kombination av fysiska och digitala modeller som visualiseras med hjälp av AR. Beslutsfattare i byggnadsnämnden kan enkelt visualisera pågående planer i 3D och bläddra mellan olika förslag direkt i sina mobila plattformar.

16.15

Mobile GIS in public hearing processes

Presentationen hålls på engelska.

Lise Schröder, Aalborgs universitet

Mobile GIS can be used as a communication tool in order to engage citizens in municipal planning processes. Smartphones makes it possible to present information concerning local plans directly on the location. Combined with various multimedia facilities this makes it possible on one hand to create awareness towards for instance the history or other values of an existing built environment, on the other hand to illustrate how the new plans will transform the area. This presentation is based on experiences on use of digital communication tools in a planning project performed by Aalborg Municipality in collaboration with Aalborg University.

Forts. nästa sida

Forts. 4D

16.40

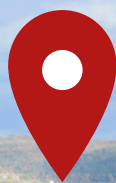
Dialog med medborgarna om stadens utveckling via internet och datorspelsteknik!

*Christer Lindström, 4Dialog AB & Pierre Wettergren,
Clever Collaboration Group Europe AB*

För att uppnå maximal kraft i samhällets utvecklingsprocesser krävs nya grepp för dialogen med medborgarna. Vi skapar virtuella världar med inbyggda interaktiva dialoger. Besökare kan logga in via internet, röra sig fritt, uppleva en tänkt framtid med levande trafik- och stadsmiljöer, interagera med andra människor i realtid och delta i dialogen kring olika förslag. Vi erbjuder ett öppet och inkluderande verktyg för alla som vill driva väl förankrade förändringsprojekt. Det stärker ekonomin, förankringen och hållbarheten i samhällsutvecklingen. Vi vill visa dig våra verktyg och hur de kan hjälpa din organisation att förstärka kommunikationen kring ditt projekt.

Mer information om presentationerna kommer inom kort.

Grunden i Sveriges ekonomi.

De flesta ser bara bostadshus. På Lantmäteriet ser vi mer. Husen och tomterna de står på är några av landets 3,2 miljoner fastigheter. Vi håller koll på dem alla. Vi vet vem som äger husen och när de byggdes. Vi kartlägger verkligheten, sätter gränserna och håller reda på vem som äger vad. Det är viktigt, för den som vill köpa ett hus såväl som för samhället och för hela ekonomin. Det är en förutsättning för företagande och gör det möjligt för människor att bo och bygga tryggt, idag och i morgondagens Sverige.

LANTMÄTERIET

2E. Framtidsarena

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K2

Moderator: Anna Jensen, professor, KTH

3E. Framtidsarena

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K2

Moderator: Anna Jensen, professor, KTH

Inledningstalare:

11.10

Helsingborg ska bli bäst i världen på internet – så här ser kartan ut

Kristian Bergstrand och Björn Lahti, Helsingborgs stad

Joakim Jardenberg är senior rådgivare i internetfrågor och känd debattör inom gamla, nya, digitala och sociala medier. Han slåss för nätets öppenhet och utveckling, och för tillfället är han internetchef i Helsingborgs stad. Hans uppdrag är att se till så att anställda och medborgare i Helsingborg använder internet på alla tänkbara sätt för att bli bästa möjliga stad.

Redan 1994 internetifierade Joakim Jardenberg mediesverige, bland annat genom att starta upp aftenbladet.se, fixa ut resultaten från riksdagsvalet och ta plats på sidan 59 i boken "De byggde internet i Sverige". Jardenberg har pekats ut som en av tio digitala profiler som statsministern bör lyssna på (av tidningen Internetworld 2010).

Vid sidan om jobbet i Helsingborg hjälper han bland annat vd och ledningsgrupp för fem stora börsbolag i internetfrågor. Han är också delägare i elva startups inom teknikområdet.

11.40

Förbättrad tillgänglighet och noggrannhet med realtids-GNSS

Jan Johansson, Chalmers tekniska högskola

Presentationen fokuserar på två delar:

1. Utbyggnad av infrastrukturen på Onsala rymdobservatorium för förstärkt noggrannhet i referenssystem.
2. Nya metoder för förbättrad robusthet och noggrannhet i högp precision realtids-tillämpningar med SWEPOS.

13.40

Självkörande bilar och positionering

Erik Stenborg, Volvo Personvagnar och Chalmers

I Göteborg kan man ibland få syn på bilar märkta "Drive Me – Self driving car for sustainable mobility" om man är ute och kör på lederna runt staden. Det är testbilar inför den kommande flottan på 100 bilar som ska leasas till kunder med start 2017. Dessa bilar ska kunna köra helt själva utan förarövervakning på lederna som går runt Göteborg. Hur fungerar positionering i dessa bilar? Vilken typ av kartor använder de sig av?

14.00

Inomhusnavigering – affärsnyttan och tekniken

Ita Grossmann, ITM Mobile

ITM Mobile introducerar en revolutionerande ny och kraftfull teknik för inomhuspositionering, vilket radikalt förbättrar navigeringsfunktioner i miljöer där gps inte fungerar. Vi berättar om hur det fungerar och varför intresset för våra lösningar är speciellt stort inom mötesindustrin. Nyckeln är att vi samlar in data om besökarna som ger oss helt nya insikter om branschen och möjlighet till uppföljningar.

ITM Mobile står bakom appen för Position 2015.

14.15

Alva, Alfred och Malcolm demonstrerar Minecraft

Alva Söder, 16 år, Alfred Helander, 12 år, och Malcolm Green, 15 år

14.45

Blockstad400 – Kristianstads kommun bygger staden med Minecraft

David Svantesson, Charlotte Svensson och Toomas Randsalu, Kristianstads kommun

Nu pågår en förstudie, Hållbar stadsutveckling på Vilans strandäng, med syftet att utveckla en Kristianstadmetod för hållbart stadsbyggande. Området ligger centralt i staden och Vattenriket och har stora möjligheter, men också stora utmaningar. Genom en modell av området i Minecraft hoppas vi kunna nå ut och engagera fler medborgare i samhällsbyggandet och samtidigt få en bild av framtida möjligheter för området. Med hjälp av Minecraft ser vi vad som händer när spelet möter verkligheten. Underlaget i Minecraftmodellen är kommunens egen GIS-data. Första spadtaget togs av ett 30-tal spelande ungdomar i september. Minecraftprojektet är en del av Kristianstads 400-årsfirande.

7E. Framtidsarena

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K11

Moderator: Olof Johansson, vd, Samhällsbyggarna/
Mårten Lindström, BIM Alliance/More10

Inledningstalare:

11.10

Urbaniseringens innebörd och hur det relaterar till transportlösningar

*Ulf Perbo,
vice vd, BIL Sweden*

Ulf Perbo är före detta statssekreterare med ansvar för bostadspolitik, och nu vice vd på BIL Sweden.

Sverige sägs bli alltmer urbant. Samtidigt växer antalet bilar, antalet körkort och körsträckorna. Även i Stockholm väljer allt fler att skaffa bil. Hur ser egentligen urbaniseringen ut och finns det en konflikt med den ständigt ökande bilismen? Hur ser våra samhällen ut om 30 år?

11.30

Matematikern som karterar med hjälp av bilder och ljud

*Kalle Åström, professor,
Lunds universitet, Matematikcentrum*

Inom forskningsområdet datorseende utvecklar vi kunskap och metoder för att automatiskt kunna skapa 3D modeller från bilder. Forskningsområdet är starkt kopplat till fotogrammetri och till datorgrafik. Utmärkande för datorseende är strävan efter automatiska och robusta algoritmer, som inte är beroende av kamerakalibrering eller skickliga operatörer. I föredraget ger jag exempel på forskning, som möjliggör kartering och positionering med t ex bilder, ljud, radio och wifi.

11.50

Hur innovativ kan man vara på 24h?

*Anders Lagerqvist och Christina Wasström, Lantmäteriet och
innovatörerna bakom det vinnande bidraget*

Välkommen till en presentation om hur svenska myndigheter genom en innovationstävling (hackaton) skapar helt nya tjänster och produkter av öppna data, och detta med hjälp av studenter, utvecklare och andra innovatörer som till vardags inte jobbar med myndigheter!

Fokus kommer att ligga på det vinnande bidraget av Hack for Sweden Award. Ni kommer även få chansen att höra hur flera av Sveriges stora och små myndigheter i ett unikt samarbete gått tillväga för att skapa förutsättningar för ett samhällsdrivet nyttgörande av vår öppna data.

8E. Framtidsarena

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K11

Moderator: Olof Johansson, vd, Samhällsbyggarna/
Mårten Lindström, BIM Alliance/More10

13.40

Stockholm 2070

Martin Hultman och Per Rosendahl, Sweco

Hur kommer Stockholm att behöva utvecklas fram till år 2070? För att visa detta har vi skapat den interaktiva rapporten, stockholm2070.se, som engagerar. Med kartan i fokus får du följa med på en resa fram till år 2070, där vi berättar om projektet och tekniken bakom.

14.10

Stadsflytten i Kiruna; hur kan modellering med BIM och GIS stötta?

Tim Johansson, Luleå tekniska universitet

Användandet av digitala stadsmodeller har ökat på senare år för att förbättra kommunikationen mellan olika aktörer i olika samhällsbyggnadsprocesser. Idag är det möjligt att skapa en 3D-modell på bara några timmar vilket för 10 år sen tog dagar, veckor eller månader beroende på vilket underlag man hade. Stadsmodellerna visar ofta på hur befintlig situation eller hur ett färdigt projekt ser ut men användningsområdena för modellerna är så mycket större än så. I forskningsprojekt Alice har vi exempelvis börjat skapa stadsmodeller för att analysera sociala aspekter, energianvändning och också uppskatta rivningsmängder från stadsomvandlingen. Presentationen behandlar både teoretiska utgångspunkter samt praktiska erfarenheter från att skapa modellerna.

14.40

TRUST – Effektivt undermarksbyggande med geo

Mats Svensson och Pär Hagberg, Tyréns

TRUST (TRansparent Underground STRucture) är ett stort forskningsprojekt som involverar landets största bygguniversitet med målet att effektivisera undermarksbyggande i Sverige. Ett delprojekt syftar till att, genom användning av modern geografisk informationsteknik, hantera geotekniskt relaterad information i en BIM-process. Informationsmängderna struktureras i en spatial databas varefter informationen effektivt nyttjas för att lösa de utmaningar som ett infrastrukturprojekt medför. Föredraget visar hur en samhällsbyggnadsprocess kan effektiviseras från datainsamling i fält vidare till modellering och projekteringen. Unikt för projektet är hur geotekniska osäkerheter hanteras med hjälp av en multivariat analys. Kontinuerligt visualiseras den geotekniska informationen med en kraftfull spelmotor i syfte att tillgängliggöra resultaten för samtliga intressenter och sakägare.

9E. Framtidsarena

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K11

Moderator: Olof Johansson, vd, Samhällsbyggarna/
Mårten Lindström, BIM Alliance/More10

15.50

Framtida värdeskapande med och utan BIM

Tina Karrbom Gustavsson och Susanna Vass, KTH

BIM är ett aktuellt tema i byggindustrin och stora BIM-satsningar görs nu hos såväl beställare som konsulter och entreprenörer. Presentationen bygger på aktuell forskning om hur värde skapas i organisationer med och utan BIM. Erfarenheter från en aktuell studie av BIM och affärsvärde hos Trafikverket kommer att presenteras.

16.10

Hur Sverige använder potentialen i Internet of Things

Östen Frånberg, Uppsala universitet

Från analys av Sveriges styrkor och nya möjligheter med IoT till Nationellt strategiskt Innovationsprogram för genomförande av internet of things.

16.30

BIM-vision 2035

Rogier Jongeling, BIM Alliance Sweden

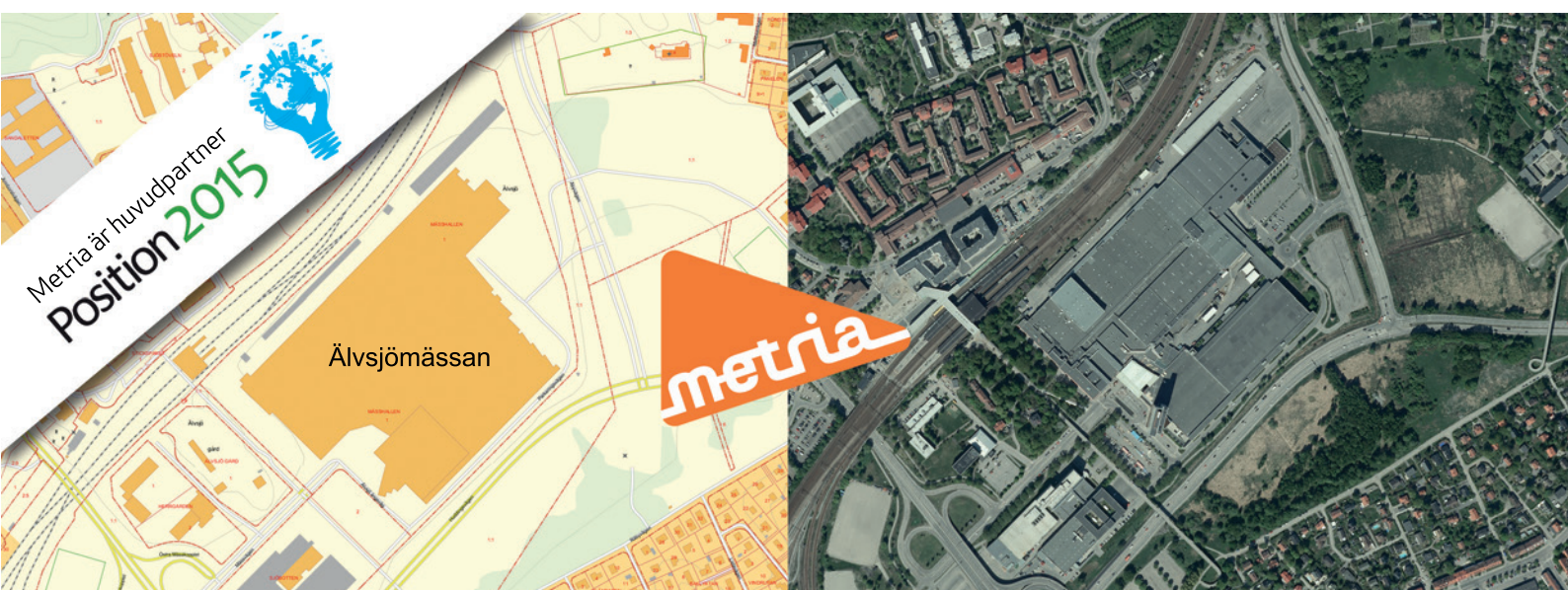
Det går bra för ByggnadsInformationsModellering (BIM) i Sverige. Byggherrar har börjat ställa krav och många är överens om att BIM är här för att stanna. Men vad är BIM nu och vad är det om 20 år? Vilken resa har vi framför oss och hur har resan sett ut i andra branscher?

16.50

Den digitala förvaltningen

Per Bjälnes, Tyréns AB

Hur kan man digitalisera och visualisera dagens ofta blandade förvaltningsinformation till ett gemensamt gränssnitt? Se och hör hur 3D-modeller och BIM kan användas som gränssnitt och bärare av information. Detta möjliggör sammankoppling även med IoT (internet of things) till förvaltningen, vilket kommer ge helt nya möjligheter för en kostnadseffektiv förvaltning på lång och kort sikt. Den nya tekniken och gränssnittet kommer också ge nya effektiva smidiga möjligheter att uppdatera och förvalta informationen under en byggnad eller anläggnings hela livscykel.

Metria | Position2015

Träffa oss och prata GIS i monter A03:28

Lyssna på våra föredragshållare:

Per Ögren Henrik Bylund Patrik Nordlander Jonny Halvarsson

Tobias Edman Greger Lindeberg Åke Svensson Per-Åke Jursekog

Metria - länken mellan kartan och verkligheten
Mer om vårt deltagande på www.metria.se

7A & B. Seminarium: Infrastrukturprojekt & Planering och bostadsbyggande

Gemensam session för seminarierna Infrastrukturprojekt
samt Planering och bostadsbyggande.

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** Victoriahallen

Moderator: Stig-Björn Ljunggren – en flitig samhällsdebattör,
känd skribent och moderator inom samhällsbyggnadsområdet

Digitalt samhällsbyggande – hur kommer vi dit?

*Stefan Attefall, f.d bostadsminister, ordförande
i kommunala bostadsföretaget VätterHem*

Sverige var först i världen med införande av ett digitalt nationellt
dataregister för fastigheter. Idag står vi inför möjligheten att digitalisera
processer inom planering och byggande. Genom ökad och förstärkt
samverkan mellan staten, kommunerna och näringslivet finns inom
räckhåll lösningar på problemen med utdragna processer, långa
handläggningstider och höga byggkostnader.

Stefan Attefall, ordförande i finansutskottet 2006-2010 och
bostadsminister 2010-2014, som under förra mandatperioden lanserade
ett stort antal förslag på förenklingar i plan- och byggprocesserna. De så
kallade Attefallshusen byggs nu runt om i landet.

Modellering av det framtida Göteborg

Eric Jeansson, Göteborgs stad

Stadsbyggnadskontoret i Göteborg använder procedurell modellering
och BIM/CIM (City Information Modelling) i planering och visualisering
av Älvstaden. Ett unikt och storskaligt stadsbyggnadsprojekt i hjärtat
av Göteborgs centrala stadskärna. Med utgångspunkt från skisser och
stråkstudier kan den framtida staden modelleras in i minsta detalj och ge
underlag till analyser och verklighetstroga visualiseringar. Visualiseringar
som sedan används i kommunikation med medborgare och övriga
intressenter via stadens dialogverktyg på webben.

Erfarenheter från användning av Nätverks-RTK inom infrastrukturprojekt

Johan Vium Andersson, WSP

Användning av Nätverks-RTK inom anläggningsbyggnad har skapat nya
möjligheter inte bara för effektivisering av produktion utan även helt nya
förutsättningar för olika aktörer i och kring projekten. Det största Svenska
infrastrukturprojektet som hittills nyttjat tekniken i fullt ut är Trafikverkets
projekt Bana Väg i Väst. Projektet färdigställdes 2013 och omfattade
nyproduktion av 75 km dubbelspår och en fyrfilig motorväg sträckan
mellan Göteborg och Trollhättan. Bakom sig lämnar projektet 10 års
erfarenhet kring uppbyggnad, drift och användning av Nätverks-RTK-
system anpassade för infrastrukturprojekt. I följande presentation ges en
överblick av olika erfarenheter från olika användargrupper i och kring
projektet, samt framtida möjligheter till samordning av geodetisk
infrastruktur ur ett samhällsregionalt perspektiv.

8A. Seminarium: Infrastrukturprojekt

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K16

Moderator: Rogier Jongeling, BIM Alliance/PlanB

13.40

Geodetisk infrastruktur vid förbindelsen över Fehmarnbelt

Anna Jensen, KTH

Fehmarnbelt ligger mellan Danmark och Tyskland, och för tillfället pågår
arbetet med att upprätta en fast förbindelse, en tunnel, mellan det daska
Rødbyhavn och Puttgarden på den tyska sidan. Projektet är för
närvarande ett av de största infrastrukturprojekten i Europa. För att skapa
gemensamma förutsättningar för positionering i projektet från planering
till produktion har en projektspecifik lösning för all geodetisk mätning
upprättats. Den projektspecifika lösningen omfattar: val av
referenssystem, kartprojektion, lokal geoidmodell, uppmätning av
medelhavsnivå, ett nytt precisionsavvägt höjdsystem,
transformationsparametrar till de nationella versionerna av ETRS89 på
den danska och tyska sidan, samt, inte minst ett nätverks-RTK-system.

14.05

Trafikverkets nya BIM-strategi – Krav på BIM 2015

Ingemar Lewén, Trafikverket

BIM införs i Trafikverket för att bidra till ökad produktivitet. Målet är att
skapa ett obrutet informationsflöde genom hela anläggningens livscykel,
vilket kan användas till mer integrerade, kvalitativa analyser. Trafikverket
tar 2015 ytterligare ett steg på denna väg.

14.25

Förfart Stockholm – Upphandling och projektering med BIM

Jesper Niland, Trafikverket

Beskrivning av projektets tillvägagångssätt för att projektera och
upphandla på förfrågningsunderlag som är baserade på
modellredovisning.

14.50

Geodesin kopplar modellen till verkligheten

Sara Wahlund, WSP

Hur kan man skapa en modell över ett större infrastrukturprojekt?
Hur säkerställer man att modellen kopplas till verkligheten? Här erbjuder
den traditionella geodesin lösningen. Föredraget beskriver de utmaningar
man möter då stora infrastrukturprojekt drivs i samordningsmodeller
från utredning, via projektering och byggande, in i förvaltningsskedet.
Geodesin hanterar problemet att jorden är rund och en ritad linje längre
än några kilometer får skalfel när den ska byggas i verkligheten. Traditionell
mätningsteknik förnyas med virtuella stomnät (projektanpassad Nätverks-
RTK eller PA-NRTK) för att varaktigt skapa en stark koppling mellan
modell och verklighet. Föredraget beskriver de utmaningar som uppstår
då stora projekt drivs med BIM-metoder.

9A. Seminarium: Infrastrukturprojekt

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K16

Moderator: Rogier Jongeling, BIM Alliance/PlanB

15.50

Beställarperspektivet på BIM-samordning i projekt Västlänken

Niklas Lindberg, Trafikverket

Hur skapar vi förutsättningar för BIM? Hur överför vi anläggningsinformation på ett effektivt sätt mellan konsult, beställare och entreprenör?

16.15

Utmaningar med nytänk inom stora anläggningsprojekt

Stefan Hagman, ÅF

Presentationen tar upp följande. Hur gick planeringen till inför projekteringen av projektet?; Samverkan mellan beställaren och konsulten för att bestämma nivån; Hur välja programvaror och hur kan man arbeta mellan teknikområdena?; Olika förståelse och vana att använda 3D i projekteringen både som beställare och projektör; Användandet av 3D som ett kvalitetsverktyg; Nya roller i projektet; Flödet mellan modeller, mängdförteckning och teknisk beskrivning; Kulturskillnader mellan olika företag och länder; Modeller som juridisk handling, problem och möjligheter som det ger.

16.45

"Virtual Design & Construction" i projekt Hagastaden

Joachim Ahnsjö och Maja Landare, Sweco

Med en kombination av boende, parkområden och ett kunskapsintensivt näringsliv växer Hagastaden fram i både Stockholm och Solna som en ny stadsdel. Inom projektet pågår allt från planering i tidiga skeden till byggande samtidigt. För att exempelvis bättre samordna, simulera och kvalitetssäkra planering, projektering och genomförande i entreprenaderna har projektet valt att tillämpa VDC-konceptet. VDC, Virtual design & Construction, är användningen av multidisciplinära 3D-modeller för byggprojekt, innefattande byggnadsverket, arbetsprocesserna och organisation av utformning, byggande och förvaltning, med syfte att stödja affärs- och projektmål. Under detta föredrag presenteras mer om hur detta implementerats i projektet och hur arbetsmetodiken tillämpas i praktiken.

8B. Seminarium: Planering och bostadsbyggande

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K2

Moderator: Lennart Sjögren, Kartografiska Sällskapet/
ULI Geoforum

Genom informationssamverkan kan man i tidiga skeden visualisera ny bebyggelse, studera alternativa utformningar, utforma lösningar i detalj och genomföra byggande och installationer till nytta för ägare och hyresgäster under byggnadens hela livscykel.

13.40

Fastighetsutveckling kräver nya informationstekniska lösningar

Joakim Ollén, Kunskapsporten

Som fastighetsbolag med inriktning på profilfastigheter vill vi utveckla nya lokaler, produkter och tjänster för att tillgodose kundernas behov. Att utveckla kreativa miljöer är för oss en viktig drivkraft! I det perspektivet är nya positioneringstjänster och en digitalisering av plan- och byggprocesser strategiskt viktigt. Vi kan nå dit genom investeringar och samverkan mellan näringslivet, staten och kommunerna.

14.10

Så använder vi informationstekniken i tidiga skeden i samhällsbyggandet

Agneta Hammer, stadsbyggnadsdirektör, Göteborgs stad

Göteborgs stad utvecklar dialog, analyser och presentationer med informationstekniska lösningar i absolut framkant. Stadens visioner som bland annat uttrycks i översiktsplanen har som övergripande mål att Göteborg ska utvecklas på ett hållbart sätt. Nya verktyg för medborgardialoger och inför politiska beslut, skapar större förståelse och ökad delaktighet i viktiga framtidsfrågor.

14.40

Ökad standardisering av information för ökad produktivitet och kvalitetssäkring av bostäder

Andreas Furenberg, Peab

Mycket information ger möjligheter, men framförallt rätt information gör det möjligt. Att förbättra informationskedjor leder till ökad produktivitet och kvalitetssäkring i flera moment varav jag kommer berätta om hur vi ser på BIM i Peab och ge exempel på detta.

9B. Seminarium: Planering och bostadsbyggande

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K2

Moderator: Lennart Sjögren, Kartografiska Sällskapet/
ULI Geoforum

Samverkan – grunden för ett bra bostadsbyggande

Maria Freeney, NCC

Byggande involverar många aktörer och god samverkan är nyckeln till ett bra resultat. NCC använder sedan många år VDC (Virtual Design and Construction) och BIM (Byggnadsinformationsmodell) för att lyfta möjligheterna att samverka till nya höjder. Här delar vi med oss av våra erfarenheter av både intern och extern samverkan samt hur vi utvecklar våra arbetssätt med digitalt stöd.

Bättre bostadsbyggande med BIM

Alexandra Laurén, NyaHem, Skanska

På Skanska använder vi BIM-modellerna till visualisering av våra byggprojekt. Genom att jobba med BIM får vi en smartare informationshantering i byggprojekten. De modeller som tas fram i projekteringen använder vi bland annat till att studera olika alternativa lösningar, solstudier och i dialog med kommun och boende. Visualiseringar hjälper oss att få en gemensam syn och förståelse för projektet och hur det bidrar till och utvecklar samhället.

VDC för effektiv projektering och produktion

Emile Hamon, Veidekke

VDC – Virtual Design and Construction är ett arbetssätt som integrerar virtuella modeller mellan olika discipliner i projektering och produktion. VDC fokuserar på hela arbetsprocessen, vilket inkluderar organisationens arbete och metoder för korta och effektiva beslutsvägar.

Visualisering av Stockholms stadsbyggnadsprojekt väcker intresse och dialog

Elisabeth Argus, Stockholms stad

Stockholm växer snabbt, trycket är stort. Expansionsplanerna med byggandet av 140 000 nya bostäder till år 2030 innebär en hel del förändringar för stadsliv, boende, besökare och för människor som arbetar i Stockholm. Digitala kommunikationsverktyg blir extra viktiga för att skapa förståelse om vad som pågår och hur den växande staden kommer att gestaltas. Stockholms Stad genomför ett stadsövergripande kommunikations- och dialogprojekt som genom fysiska och digitala mötesplatser kommunicera hur Stockholm växer och på så sätt få en dialog med invånarna. Det betyder att stadens processer och planeringsunderlag behöver utvecklas med nya interaktiva format för att få genomslag. Arbetet med en dynamisk visualiseringsplattform har startat.

7C. Seminarium: Smart datafångst av geodata

Gemensam session för seminarierna Infrastrukturprojekt
samt Planering och bostadsbyggande.

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K1

Moderator: Ewa Rannestig, Svenska Kommunal-Tekniska
föreningen/Malmö stad

11.10

Mer data ger ett bättre samhälle

*Magnus Höij,
vd, Svenska Teknik&Designföretagen*

Ju mer data vi har om vårt samhälle, desto bättre beslutsunderlag får vi. Det leder också på sikt till ett mer hållbart samhälle anpassat till medborgarna. Men ansträngningarna måste öka för att ge oss ännu bättre underlag. Magnus Höij, vd för STD-företagen, visar på möjligheterna och på vad som kan göras bättre.

11.40

Min position är din information! Din position är min information

Christophe Poncin, affärsutvecklingschef, Tekis

8C. Seminarium: Smart datafångst av geodata

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K1

Moderator: Ewa Rannestig, Svenska Kommunal-Tekniska föreningen/Malmö stad

13.40

Crowdsourcing av kartbilder med Mapillary

Jan Erik Solem, Mapillary

Med enkel utrustning som alla har i fickan kan vi tillsammans skapa gatubilder som täcker hela landet och hela världen. Hemligheten är avancerad bildanalys som hanterar fritt insamlade bilder. Resultatet är en dynamisk och färsk bildrepresentation av världen, öppen data och en oberoende bildtjänst för alla.

14.05

Bilburna sensorer och dess användningsområden

Peter Östrand, WSP Samhällsbyggnad

WSP har maximerat nyttan med bilburen datainsamling i sina pågående projekt inom infrastruktur och samhällsbyggnad. Genom att samtidigt nyttja laserskanning, panoramakamera och georadar kan man effektivt inventera och planera för drift och underhåll av vägar och gator. Tekniken ger en fullständig inventering av samtliga objekt tillsammans med information om beläggning och geotekniska förhållanden. Dessutom ges möjligheten att upprätta ett fullständigt projekteringsunderlag i form av kartor, höjdmodeller, ortofoton etc.

14.25

En fot i det mobila

Mats Berglund och Gustav Ekstedt, Örebro kommun

Tekniska förvaltningen skapar och använder mängder av geografisk information (GI) dagligen. Ny teknik gör att vi börjar bygga tjänster för användande i mobil miljö. Numera har vi kartor för inventering i mobiler och surfplattor. Vi beskriver vårt flöde för GI. Tanken är att förenkla, förnya och förbättra möjligheterna att använda GI på förvaltningen. Vi beskriver problem vi stött på och hur vi har hanterat dem. Vi visar egenutvecklade produkter för användande i fält. Trädinventering, p-vaktskarta och VA-inventering är tjänster som fungerar som mobila skikt ovanpå ordinarie verksamhetssystem.

14.50

Framtida möjligheter med sensordata insamlad från UAS

Håkan Larsson, Totalförsvarets forskningsinstitut

Sensorutvecklingen mot små, lätta, effektsnåla och kostnadseffektiva miniatyrssystem ger, tillsammans med den senaste tidens utveckling av UASer, nya möjligheter. Denna föreläsning visar framtida möjligheter med datainsamling från små UASer, dels tredimensionell avbildning med lidar, dels materielklassificering med hyperspektral sensor.

9C. Seminarium: Smart datafångst av geodata

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K1

Moderator: Ewa Rannestig, Svenska Kommunal-Tekniska föreningen/Malmö stad

15.50

Datasjöar och molntjänster

Jonny Halvarsson och Patrik Nordlander, Metria

Mätning, kartor, visualisering och distribution av geografisk information genererar mängder av data som forsar ner i våra datasjöar. Hur och vem ska hantera och lagra den ökade mängden geodata? Att klara av att lagra kart- och GIS-data ställer idag nya krav på din organisation. Hur kan du tänka? Trenden är tydlig – IT-branschen går mot molntjänster. I föredraget diskuteras lösningar för leverans av IT-tjänster och "hosting" utifrån frågeställning som:

- Vad bör jag förvänta mig när jag outsourcar GIS och drift av data
- Varför ska du ha en SDI-strategi?
- Varför är SLA viktigt?
- Vilka är utmaningarna med att sätta upp GIS-tjänster?

16.20

På plats i verkligheten

Kristian Bergstrand, Helsingborgs stad

Behöver all lagring ske vid din dator? Går det inte lika bra att ta ut din mobila enhet och göra jobbet på plats? När frågan om mest efterfrågade funktioner i Platsen Helsingborgs framtida plattform för geografisk information ställdes kom mobilitet högt upp. I höstas påbörjade vi arbetet med att låta våra kunder (användare) lagra och redigera data direkt i databasen när de är på plats ute i verkligheten. Tillsammans med en av våra användare i kommunen visar vi som ligger bakom systemen hur långt vi har kommit i arbetet.

16.45

Positioneringsteknik för upplevelser

Bengt Julin, New Century Information

Utvecklingen av positioneringsteknik för både inomhus och utomhuspositionering och utvecklingen av MEMS-sensorer och kommunikationsteknik skapar möjligheter utveckla upplevelseindustrin – främst inom sport, idrott och utomhusaktiviteter – genom att i realtid hantera information om objektets position och attributdata. Det som inte har varit möjligt att se eller förstå kan nu mätas och visualiseras – och upplevelsen av till exempel en hockeymatch ett störtlopp, skidlopp eller ett travlopp kan därmed förhöjas.

5D. Seminarium: GIS-samordning

Pass 1 av 5 i seminariet om GIS-samordning.

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30 **Lokal:** A2

Sessionsledare: Maryam Zeitooni-Dicker,
SKMF/Norrköpings kommun

08.30

Introduktion till workshop för GIS-samordnare

*Mikael Johansson, regional geodatasamordnare, Lantmäteriet
och Henrik Sten, Länsstyrelsen Västra Götalands län*

I seminariets sista pass (10D), kl 10.20 den 19 mars, hålls en workshop.
Här ges en introduktion till den.

08.50

Länsstyrelsernas GIS-policy – ramverket för 21 statliga myndigheters GIS-arbete

*Henrik Sten, Länsstyrelsen Västra Götalands län
& Henrik Lundqvist, Länsstyrelsen Jönköpings län*

Länsstyrelserna består av 21 statliga myndigheter med ungefär samma
uppdag. Länsstyrelserna delar IT-miljö vilken inkluderar en gemensam
GIS-plattform. För att kunna lyfta vinsterna ur denna gemensamma miljö
krävs samordning och samverkan. Länsstyrelserna har tagit fram en
gemensam GIS-policy för att skapa ett gemensamt ramverk på GIS-
området.

7D. Seminarium: GIS-samordning

Pass 2 av 5 i seminariet om GIS-samordning.

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** A2

Moderator: Maryam Zeitooni-Dicker, SKMF/Norrköpings kommun

Huvudtalare för seminariet:

GIS – en del av välfärdsbygget

*Åsa Ögren,
hållbarhetskonsult, ESAM
– konsulter för hållbar utveckling*

När professionen talar om GIS, geodata, öppna data är det lätt att förstå
att det är en vital framtidsfråga för en bransch. Men hur ser medborgarna
på teknikutvecklingen och hur ser branschen på medborgarna? En vital
framtidsfråga för ett hållbart samhälle är medborgardialogen och
demokratiutvecklingen. Att utveckla och bygga tekniska system så att
det fungerar i samklang med medborgarnas delaktighet är således även
en hållbarhetsfråga.

Digital information – en ny världsordning!

*Daniel Antonsson, programansvarig samhällsbyggnad,
transport och miljö på avdelningen för digitalisering,
Sveriges Kommuner och Landsting*

Vi står mitt i en digital revolution som påverkar hela samhället.
Digitaliseringen skapar nya oanade möjligheter samtidigt som den
skapar en spelplan där nya aktörer och beteenden växer fram. Hur
påverkar detta vår vardag och vårt arbetsliv och hur ska vi förhålla
oss till det? Daniel ger en bild av en trolig utveckling framåt och ger
sin syn på hur denna utveckling kommer att påverka oss.

8D. Seminarium: GIS-samordning

Pass 3 av 5 i seminariet om GIS-samordning.

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** A2

Moderator: Maryam Zeitouni-Dicker, SKMF/Norrköpings kommun

13.40

Reseguide till Platsen Helsingborg

Björn Lahti, Helsingborgs stad

Förra året fick Stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad i uppdrag att föra in en helt ny plattform för geografisk information i staden. I upphandlingen var kunden hela tiden i fokus. Vad har våra kunder för behov? Vilken nytta har verksamheterna med den nya geografiska plattformen? Hur kunde vi få upp intresset kring geografisk information hos våra potentiella kunder? Vi sökte inte bara en plattform utan även en partner att utveckla verksamhetsprocesser tillsammans med. Följ vår resa från upphandling mot målet att bli Sveriges GIS-kommun nummer 1!

14.10

Sollentunas nya GIS för effektiv datadelning

Patrik Öhrström, Sollentuna kommun & Magnus Agnarsson, Sweco Position

Sollentuna kommun har upphandlat ett nytt GIS. Föredraget behandlar historisk återblick, hur upphandling gått till – där stor vikt lagts vid kvalitet på offererad lösning, implementationsprojekt och hur det mottagits i organisationen. Nya GIS:et är tänkt att erbjuda kommunen nya möjligheter för effektiv delning av data mellan förvaltningar och enkel delning av data till allmänheten.

14.45

Verksamhetsfokus med GIS i Uppsala kommun

Sara Johansson, Uppsala kommun

I Uppsala kommun pågår just nu ett skifte från teknikfokus till verksamhetsfokus. Det gäller IT i allmänhet och GIS i synnerhet. Utmaningarna är många: Hur når vi ut till de som inte vet vad GIS är? Hur håller vi ett samlat grepp på hela kommunens GIS när det är olika mognadsgrader i olika förvaltningar? Hur sprider vi nyttan både till verksamheten och till beslutsfattare? Genom ett ändrat vokabulär för hur vi beskriver GIS samt genom att visa många olika kartbilder har medvetandet höjts, inte bara bland användarna utan även hos beslutsfattarna. Det är en av orsakerna bakom framgångarna, men resan för Uppsala kommun har bara börjat.

9D. Seminarium: GIS-samordning

Pass 4 av 5 i seminariet om GIS-samordning.

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** A2

Moderator: Maryam Zeitouni-Dicker, SKMF/Norrköpings kommun

15.50

Kundfokus i en kommunal geodataverksamhet

Julia Björklund och Karoliina Belda, Stockholms stad

Stockholms stadsmättningsavdelning har tagit fram en marknadsplan med fokus på geodata och med syftet att fånga omvärldens efterfrågan och behov. Utifrån marknadsplanen har vi genomfört ett kundvårdsprojekt. Här presenteras marknadsplanen, kundvårdsprojektet, resultatet samt tankar om hur vi går vidare i detta arbete.

16.20

Gävle kommuns arbete med GIS från en IT-chefs perspektiv

Anders Olsson och Marie Nilsson, Gävle kommun

Gävle kommun har en lång tradition av aktiv utveckling inom GIS- och geodataområdet. Men det är svårare att få in GIS i vissa kommunala verksamheter än i andra. Problematiken finns väl beskriven i en framtidsytande GIS-strategi. Inom IT-verksamheten finns det många tankar om hur vi genom verksamhetsutveckling och teknikutveckling kan hitta bättre lösningar på dagens problem, och då är GIS ett givet verktyg men sällan ett huvudsyfte. Så frågan IT-chefen ställer sig är: ska vi ha en GIS-satsning eller är det en utvecklingsstrategi, där GIS är ett av många verktyg, som bäst bidrar till en effektiv lösning för våra kärnverksamheter?

16.50

NorrGIS digitala agenda

Anneli Sundvall, Lantmäteriet/NorrGIS

"Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter". Den förra regeringens ambitioner fångas upp i den nationella digitala agendan: It i människans tjänst. NorrGIS (Norr- och Västerbottens regionala GIS-förening) har under 2014 arbetat fram NorrGIS-Digitala Agenda. Vi vill med fokus på den geografiska informationen och dess möjligheter:

- stimulera utvecklingen av e-förvaltning
- stimulera samverkan mellan kommuner i regionen
- arbeta för standardisering och harmonisering av geografiska data
- arbeta för gemensamma arbetsprocesser
- skapa nytta för invånare, företag, organisationer och offentlig förvaltning
- säkerställa och höja kompetensen i regionen.

10D. Seminarium: GIS-samordning

Pass 5 av 5 i seminariet om GIS-samordning.
Innehåller en timmes workshop och en presentation.

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** A2

Moderator: Maryam Zeitooni-Dicker,
SKMF/Norrköpings kommun

10.20

Tips för en kommunal GIS-strategi som möter morgondagens utmaningar

Oscar Monell, Esri Sverige

GIS-användningen hos Sveriges kommuner står idag inför flera stora utmaningar men också stora möjligheter. Många kommuner har investerat i att bygga upp korrekta data och relevant information, men få utnyttjar denna guldgruva fullt ut. Med rätt strategi och ett något förändrat arbetssätt, är möjligt att utveckla stor organisationsnytta från en befintlig verksamhet med begränsade medel. Under detta föredrag lämnas handfasta råd om vad ni ska tänka på för att skapa en GIS-strategi som skapar möjligheter och möter dagens och morgondagens utmaningar i Sveriges kommuner.

10.40

Workshop för GIS-samordnare

*Workshopleddare: Mikael Johansson, regional geodatasamordnare, Lantmäteriet och Henrik Sten, Länsstyrelsen Västra Götalands län.
Tid: 60 minuter.*

På denna workshop lyfts och diskuteras gemensamma frågeställningar som är aktuella för GIS-samordnare runtom i landet. Vi har tidigare under dagen hört om hur olika organisationer jobbar med exempelvis GIS-strategier och att sprida användningen av data och tekniken. Här diskuterar vi vidare och delar erfarenheter med varandra som vi sedan kan ta med oss hem till våra egna organisationer.

2F. Natur och Kultur

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Sessionsledare: Leena Andersson, SKMF Luleå

11.10

Geografisk storytelling för mångfald i kulturmiljön

Sophie Jonasson, Riksantikvarieämbetet

Vems kulturarv beskrivs i våra databaser? Presentationen behandlar Riksantikvarieämbetets e-tjänst Platsr som förenar enskilda människors berättelser och minnen. Tjänsten innehåller kartbunden, användargenererad data. Tanken bakom Platsr är det lokala perspektivet och allas rätt att synliggöra sin historia. Platsr är en öppen plattform, både för användare genom att tjänsten är fri att använda, och för utvecklare genom att data kan vidareutnyttjas. Alla kan använda tjänsten privat eller i sin organisation, som plattform för insamling eller för egen data. Tanken med öppna data, länkad information och ett öppet API är att göra det lättare för andra att utveckla och bygga vidare.

11.30

Vindkraftverk eller havsörnsbo – går det att välja? Naturvärdeskartan hjälper dig!

Susanne Appelquist och Jimmy Holpers, Region Gotland

Vindkraftverk eller havsörnsbo? Kalkbrytning eller nipsippa? Vad väljer du? Med ökad exploatering ökar kraven på bra och informativa beslutsunderlag. Region Gotland är först i Sverige med denna typ och storlek av Naturvärdeskarta. Vi visar hur vi vill ha informationen, och vår klassificering som förenklar bedömningen av naturvårdsintressen för den som inte har en biologiutbildning. Naturvärdeskartan blir ett ovärderligt hjälpmedel för kommunens politiker och handläggare att ta mer rättsäkra beslut! Vi visar även hur de myndigheter som tillhandahåller kartmaterial till kommunerna kan lägga in den information kommunerna faktiskt har nytta av.

11.50

Metodik för att förhindra jordrörelser orsakade av skogliga förändringar

Karin Lundström, Statens geotekniska institut och Anja Lomander, Skogsstyrelsen

Flera myndigheter samverkar i ett treårigt projekt i syfte att uppmärksamma och informera bl a kommuner, länsstyrelser och skogsbruket om riskerna för ras och erosion vid skogliga åtgärder. En metodik kommer tas fram för identifiering av områden känsliga för förändringar av vegetationen och därmed grundvattennivåer och vattenflöden. Metodiken kommer byggas upp av ett antal GIS-lager t. ex. jordart, lutning, markfukt, släntlängd, vattendrag och diken, trummor och konsekvenser (byggnader, infrastruktur, produktiv mark). Metodiken är tänkt att finnas tillgänglig på webbsidor. Dessutom tas råd och stöd fram, i syfte att anpassa skogliga åtgärder för att minska risken för ras och erosion.

2G. Geodata i 3D i samhällsbyggnadsprocessen

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Ewa Rannestig, Svenska Kommunal-Tekniska föreningen/Malmö stad

11.10

Kart- och bildinformation i 3D

Pär Hedén, Lantmäteriet

Lantmäteriet lämnade den 15 september 2014 en rapport till regeringen om "Förutsättningar för att tillhandahålla kart- och bildinformation i tre dimensioner (3D)". Under hösten 2014 har Lantmäteriet arbetat vidare med ett tilläggsuppdrag från regeringen för att utreda om hur skalbara modeller för utbyte av geografiska informationsobjekt i tre dimensioner (3D) kan tas fram, och på vilket sätt geografisk information som samlas in och distribueras av olika offentliga aktörer kan hanteras i form av sådana gemensamma modeller. Detta tilläggsuppdrag rapporterades den 31 december 2014.

11.30

Trevi, en sammanhållen arbetsprocess för 3D på Stockholms stadsbyggnadskontor

Jan Eriksson, Stockholms stad

Stockholms stadsbyggnadskontor har arbetat med 3D sedan drygt 10 år tillbaka. År 2012 antogs en strategi för 3D och som ett led i att realisera strategin påbörjades projektet TREVI i slutet av 2013. Målet är att skapa en sammanhållen process för 3D på stadsbyggnadskontoret och i kommunikation med omvärlden. Föredraget kommer att presentera 3D-strategin och TREVI-projektet, slutsatser och tankar kring fortsättningen.

11.50

Automatic 3D city

Miso Iric och Peter Ahlström, Malmö stad

Här kommer vi att presentera vårt arbete där vi själva har byggt upp en automatisk fotorealistisk modell över Malmö stad med bildmatchningsteknik. Vi visar lite kring teknik som har använts och själva användningen av 3D-modellen.

2H. Verksamhetsutveckling inom samhällsbyggnad

Tisdag 17 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K1

Sessionsledare: Anders Åberg, Samhällsbyggarna

11.10

Samhällsbyggnadschefens tankar om Kartenheten som en central servicefunktion

Anna Selander och Mats Dryselius, Nyköpings kommun

Medarbetarna på Kartenheten upplever ofta att de har ett otydligt uppdrag samtidigt som de borde kunna utveckla och effektivisera vilken kommunal verksamhet som helst med hjälp av geodata. Kartenheten är under stor påverkan från omvärlden och kraven på avdelningen ökar. Föredraget redovisar vilka behov av en fungerande Kartenhet som finns inom en tillväxtkommun såsom Nyköping. Föredraget redovisar det förändringsarbete som nu genomförs för att Kartenheten på ett bättre sätt ska tillgodose de önskemål om service och verksamhetsutveckling som samhällsbyggnadschefen har samt varför samhällsbyggnadschefen menar att Kartenheten är viktig för utvecklingen av Nyköping.

11.30

På rätt plats i Helsingborg

Åsa Bjäräng och Cecilia Pihl, Helsingborgs stad

I samband med byte till ny geografisk plattform i Helsingborgs stad har Stadsbyggnadsförvaltningen även sett över arbetet med förvaltande organisation. Nya roller bemannas och begreppen kund och tjänst används flitigt. Vi effektiviserar och förenklar både för oss själva inom organisationen och utåt mot våra kunder. Hur använder vi våra resurser på rätt sätt när vi inte längre behöver hålla med kompetens inom flertalet, nu överflödiga, system och arbeta med dubbellagring av data?

11.50

Markanvändningsdatabas – är det något för Sverige?

Jan Karlsson, Hässleholms kommun och Christina Strand, Vianova Systems Sweden AB

Hur utvecklar man en informationsrik markanvändningsdatabas för kommunen? Hässleholms kommun presenterar arbetsmetodiken inom planprocessen i kommunen.

3F. Handbok i mät- och kartfrågor

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Stefan Svanström, ULI Geoforum/SCB

13.40

Introduktion och arbetsläget i HMK

Anders Grönlund, Lantmäteriet

Beskrivning av hur man med hjälp av de nya handböckerna kan få bättre kontroll vid nyinsamling av geodata. Det gäller både internt och vid beställning av data. Arbetsläget vad gäller färdiga HMK-dokument och vad som är på gång under 2015 beskrivs.

Geodatakvalitet: Från dataproduktspecifikation till metadata

Clas-Göran Persson, Lantmäteriet/KTH

Beskrivning av bakgrunden till och utformningen av HMK-Geodatakvalitet 2014, som ger en teoretisk/praktisk plattform för kvalitetskontroll och knyter ihop detta begrepp med begreppen dataproduktspecifikation och metadata. I tillägg beskrivs den kommande norska standarden Geodatakvalitet, och den svensk-norska samverkan som har skett vid utarbetandet av de båda dokumenten.

Upphandling och kontroll av bild- och laserdata

Anders Grönlund och Jan Wingstedt, Lantmäteriet

Beskrivning av hur man med hjälp av HMK får kontroll över upphandlingen av flygbilder, ortofoton, laserdata samt fotogrammetrisk detaljmätning.

Riktlinjer för geodetisk mätning

Anders Alfredsson, Lantmäteriet

Presentation av de riktlinjer som beskrivs i HMK-Geodesi för att nå olika nivåer av mätosäkerhet. Riktlinjerna omfattar olika geodetiska tekniker och metoder, till exempel RTK och terrester mätning. En del av dokumentationen utgör stöd för metodval, som kan användas för att välja en lämplig mätmetod utifrån specificerad mätosäkerhet. I föredraget beskrivs ingående dokument och exempel ges på hur de kan användas.

3G. Senaste nytt från Svensk geoprocess

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Anneli Sundvall, SKMF

I samverkan tas enhetliga geodataspecifikationer och samverkansprocesser fram

Pär Hedén, Lantmäteriet och Lars Malmestål, Järfälla kommun

Samverkansprojektet Svensk geoprocess mellan Lantmäteriet, kommunerna och SKL, har som en av två huvuduppgifter att ta fram enhetliga nationella specifikationer och samverkansprocesser för nio valda geodatateman. Arbetet pågår för fullt, fem av nio är klara eller påbörjade! Här presenteras kortfattat projektets samlade uppdrag, senaste nytt från specifikations- och processarbetet samt vidareutvecklingen av dessa. Våra geodatateman är:

- Flygbild och Ortofoto
- Hydrografi
- Markanvändning
- Markdetaljer
- Laserdata och Höjdmodell
- Kommunikation
- Byggnad
- Adress
- Stompunkter

Nationella geodetiska referenssystem i kommunerna bidrar till enhetliga geodata!

Ebba Löndahl Åkerman, Södertälje kommun och Linda Alm, Lantmäteriet

Nästan alla Sveriges kommuner har nu bytt sina lokala referenssystem i plan till det nationella referenssystemet SWEREF 99 och merparten har även bytt till RH 2000. Lantmäteriet och samverkansprojektet Svensk geoprocess har bistått kommunerna med råd, stöd samt beräkningshjälp, ett av departementet prioriterat uppdrag.

Det är viktigt att alla kommuner inför de nya referenssystemen, "ett fundament i byggandet med övriga enhetliga geodata". Vi beskriver här hur Lantmäteriet och Svensk geoprocess tillsammans med resterande kommuner bäst kan agera för att införa RH 2000. Vi ger en kort tillbakablick och aktuell statusbild över arbetet med att införa SWEREF 99 och RH 2000.

Vad händer nu när enhetliga specifikationer och processer finns framme?

Allan Almquist, Malmö stad

Allt eftersom Svensk geoprocess resultat blir klara aktualiseras olika typer av frågor. Under detta pass för vi en dialog i workshopform kring behoven i nära framtid:

- Vad behöver göras – av vem och när – för att underlätta och påskynda införandena och användningen av specifikationer och samverkansprocesser?
- Vilka nya varianter av kartsammanställningar så kallade "Samhällsbyggnadskartor" efterfrågas?

3H. Verksamhetsutveckling inom samhällsbyggnad

Tisdag 17 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** K1

Sessionsledare: Anders Åberg, Samhällsbyggarna

13.40

IT- stöd i stadsutvecklingen kräver effektiv styrning

Jimmy Leonborn, Stockholm stad

För att skapa maximal affärsnytta för verksamheter krävs en effektiv styrning av tid, pengar och resurser. Med hjälp av förvaltningsstyrning skapas förutsättningar att vidmakthålla och vidareutveckla stadsutvecklingen och dess IT-stöd.

14.10

Verksamhetsstöd för markförhandlare

Anneli Norlin, Trafikverket

Trafikverket har integrerat ett antal tekniska system för att stödja arbetsprocessen inom markförhandling. Omfattar ärendehantering, diarieföring, fastighetsinformation, kartstöd och geobearbetning samt kommunikation inom investeringsprojekten.

14.40

Stadsbyggnadsbenchen – kommunalt samarbete för bättre planprocess

Magnus Andersson, Botkyrka kommun

Stadsbyggnadsbenchen är ett nätverk av nio större Stockholmskommuner som sedan 2009 gemensamt arbetar för att utveckla stadsbyggnadsprocessen. Tanken är att mäta och jämföra sig kommunerna emellan för att hitta goda exempel och framgångsfaktorer. Som grund för detta har kommunerna samlat statistik om sina planprojekt i en gemensam databas. Med stöd av den jämförs tider för olika skeden m. m. och slutsatser kan dras om vad som påverkar etc. Trots gemensam lagstiftning är variationerna ofta stora idag. Syftet med att benchen är att med de goda exemplens makt sporra till effektiviseringar och mer enhetliga arbetssätt.

4E. Energi och ledningsdokumentation

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K2

Sessionsledare: Sanna Sparr-Olivier, ULI Geoforum/Metria

15.50

Solkarta för potentialbedömning småskalig energiproduktion

Mattias Svensson, WSP Sverige

WSP upprättar solkartor för områden, där en potentialanalys för solenergigenerering önskas liksom för att underlätta för en ökning av förnybar, småskalig energiproduktion. Med en pedagogisk bild, bidrar solkartan till en ökad medvetenhet för förnybar energi och ges som ett verktyg till privatpersoner, företag liksom offentliga instanser som för att uppskatta ett mervärde för fastighetens klimatskal i form av aktiva ytor för energiproduktion. Energiproduktionen uttrycks i kWh per kvadratmeter och år och visar lämpligheten för installation på definierad yta genom en klick med musen. I samhället kan solkartan därmed bidra till sänkta utsläpp från växthusgaser och en ökad hållbarhet ur energisynpunkt. Solkartan är en interaktiv webbkarta som kan utformas efter kundens behov och önskemål i form av innehåll, funktion och beräkningar.

16.15

Smart Grid Gotland

Erik Segergren, ÅF

Smart Grid Gotland är ett forsknings-, utvecklings-, demonstrations- och pilotprojekt med den övergripande ambitionen att upgradera ett existerande distributionsnät, på Gotland, till ett modernt smart elnät. Projektets målsättning är att:

- Öka den maximalt accepterbara installerade elproduktionen på Gotland och därmed öka andelen elproduktion från förnybara energikällor.
- Höja elkvaliteten.
- Göra det möjligt för elkunder att medverka aktivt på elmarknaden.

För att åstadkomma detta installeras ny teknisk utrustning i nätet, men nya kommunikationsmöjligheter. Till skillnad från ett konventionellt distributionsnät kommer det smarta nätet automatiskt lokalisera felkällor och koppla runt dessa för att hela tiden minimera antalet drabbade kunder.

16.40

Sol, vind och vatten i stadsplaneringen

Per Jonsson, Tyréns

Stadsklimatologi beskriver hur stadens material, markanvändning och geometri förändrar klimatet i bebyggelsen. De parametrar som oftast förekommer i sammanhanget är temperatur, fuktighet, vind och strålning, och hur dessa påverkas av hur staden utvecklas. Utvärdering av upplevd komfort för stadsbefolkningen och möjlighet till solenergiutvinning för fastighetsägare är praktiska tillämpningar av kunskapen. Tyréns beskriver pågående arbete med att modellera dessa parametrar, både i befintlig och planerad bebyggelse.

4F. Satellitdatatillämpningar

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Anna Moberg, SKMF

15.50

SWEPOS effektiviserar din verksamhet

Peter Wiklund, Lantmäteriet

SWEPOS är ett nationellt nät av GNSS-referensstationer som drivs av Lantmäteriets och som har utvecklats tillsammans med Chalmers, Onsala rymdobservatorium. Under 2013 firade SWEPOS 20-års jubileum som GNSS-infrastruktur i Sverige. Idag består SWEPOS-nätet av cirka 335 GNSS-stationer och har över 3000 nätverks-RTK-användare. Användningen av GNSS för tillämpningar med krav på hög precision, som till exempel maskinstyrning för infrastrukturprojekt och jordbrukstillämpningar, har ökat kontinuerligt de senaste åren, och SWEPOS erbjuder positioneringstjänster för GNSS från decimeter- till centimeter-noggrannhet i realtid eller genom efterberäkning.

16.05

Satellitstöd för krishantering och beroende av GNSS i samhället

Jan-Anders Holmlund och Richard Widh, MSB

Hur kan satellittjänster vara till nytta för samhället vid en allvarlig händelse eller kris? Med utgångspunkt från skogsbranden i Västmanland sommaren 2014 kommer erfarenheter från MSB att redovisas inom området satellitstöd och GIS där EU:s operativa satellittjänst Copernicus EMS aktiverades. Nyttjandet av GNSS kräver en noggrann analys av de konsekvenser och identifiering av beroendekedjor som kan uppkomma om en lösning eller en verksamhet singulart nyttjar en teknik för PNT data. Undvik att "måla in sig i ett hörn", GNSS är ett mycket viktigt verktyg, men det finns risker om detta nyttjas på fel sätt.

16.25

Lantbruksnyttan med rymden

Henrik Stadig, Hushållningssällskapet Skaraborg

Använder lantbruket rymden? Ja i allra högsta grad! Positioneringstjänster förändrar förutsättningarna totalt på hur man brukar sin mark på bästa sätt. Fårorna är spikraka, trafiken på fälten effektiviseras, skadlig markpackning minskar. Satellitbilder används i lantbruket för att i realtid se hur grödan ser ut och genom detta styra både gödningsstillförsel och växtskydd. Detta leder till mer mat med mindre insatser. Framtiden bjuder på verkligen spännande möjligheter med exaktare åtgärder i rätt tid.

Forts. nästa sida.

16.45

Rymden är viktig för skogen

Anders Persson, Skogsstyrelsen

Även om skogen är en väldigt jordnära företeelse så kan rymden spela en stor roll för just skogen. GPS och liknande positioneringssystem kanske man först tänker på men även fjärranlysdata från satelliter är viktiga datakällor. Skogsstyrelsen använder sedan många år tillbaka satellitdata för att följa avverkningarna, informera skogsägare om röjning, analysera stormarnas framfart och få information om det aktuella skogstillståndet.

16.00

Militära rymdtillämpningar – lärdomar för civilsamhället

Christer Andersson, FOI

Tekniken bakom informationsinhämtning med hjälp av satelliter, inklusive hanteringen av satellitens data, är ursprungligen framtagen med militära tillämpningar i åtanke. Även många av dagens kommersiella satelliter används vid militära operationer och kallas därför ofta "dual-use" satelliter. Koncepten för hanteringen av satelliterna, arbetssättet för bearbetningen av data och slutresultaten skiljer sig åt på många sätt mellan den civila och militära satellitanvändningen. Ett utbyte av kunskap och erfarenheter mellan de två disciplinerna saknas idag i Sverige.

4G. Kommunsamverkan inom geodataområdet

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Allan Almquist, Svenska Kommunal-Tekniska Föreningen

Mälardalskartan – fyra mälärstäder i samverkan

Linda Thorell, Västerås

2013 tecknade kommunstyrelserna i Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås en avsiktsförklaring om fördjupat samarbete: fyra mälärstäder i samverkan. Mälardalskartan, en gemensam extern karttjänst, är ett delprojekt i samarbetet. Projektet ska pågå under 2014–2016 och är indelat i tre etapper. Etapp 1 slutfördes under 2014 och hade fokus på stöd till företag och näringsliv. Etapp 2, som pågår under 2015, ska fokusera på översiktlig planering samt hållbara energi- och transport-system. Projektet är bemannat med olika kompetenser från respektive kommun, och stor vikt har lagts vid att nyttja varandras expertis och fördela rollerna mellan kommunerna.

26 kommuner i samverkan – Kommunförbundet Stockholms läns Geodataråd

Jan Eriksson, KSL, Kommunförbundet Stockholms län

I Stockholms län samverkar samtliga 26 kommuner kring gemensamma frågor inom geodata. Syftet är att effektivisera verksamheten, samordna gemensamma behov, bidra till utveckling, förbättra service till medborgare, företag och myndigheter.

GIS-samverkan Södertörn

*Mathias Rantanen, Haninge kommun och
Eva Nord, Södertälje kommun*

Södertörnskommunerna har successivt utvecklat sin GIS- och MBK-samverkan inom flera områden. Samverkan har pågått under drygt 10 år. En gemensam vision 2015 har med utpekade aktiviteter tagits fram. Drivkrafter bakom den fördjupade samverkan, praktiska erfarenheter, framgångsfaktorer, men också svårigheter, presenteras.

33 kommuner är starkare än en – geodatasamverkan i Skåne

Allan Almquist, Malmö stad

Kärnvärdena för samarbetet mellan Skånes 33 kommuner är samarbete och samverkan, nätverksbyggande och inspiration till utveckling. Genom att samverka möjliggör vi en positiv utveckling av geodataområdet i Skåne bland annat genom samordnade upphandlingar, kompetenshöjande åtgärder, ökat erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning. Exempel på genomförda projekt är Skånekartan, gemensam upphandling av flygfotografering samt en gemensam mall för kommunens geodataplan. På agendan framöver finns bildandet av ett regionalt geodataråd med m.m.

4H. En sammanhängande digital planprocess – från översiktsplan till bygglov

Tisdag 17 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** K1

Sessionsledare: Staffan Bylander, Samhällsbyggarna

15.50

Rätt information vid rätt tillfälle och vid rätt tidpunkt

Petronella Enström, Sundsvalls kommun och Jonny Jäwert, Örnsköldsviks kommun

RIGES-projektet har tagit fram e-tjänster som gör det möjligt för företag och allmänhet att söka bygglov på nätet, få lättare att hitta information inklusive geografisk knuten information via karttjänster. Här fördjupar vi oss hur informationsbehovet har styrt utvecklingen av e-tjänster och kartan i RIGES projektet. Vi vill berätta om vårt arbete att nå effektivare informationsflöden både regionalt och nationellt och hur vi samverkat med verksamheten och på den nationella arenan med berörda statliga myndigheter och andra nationella organisationer för att nå rätt information, vid rätt tillfälle. Samtidigt vill vi föra en dialog med fler informationsansvariga organisationer som tillhandahåller geodata.

16.10

dPBL i ett nationellt perspektiv

Maria Rydqvist, Boverket och Daniel Antonsson, Sveriges Kommuner och Landsting

En digitaliserad plan- och bygglovsprocess (dPBL) förutsätter att informationen som behövs både för den som söker bygglov och för de tjänstemän som tar fram olika typer av planer, fastighetsbilder och handlägger bygglov finns tillgänglig digitalt i ett sådant format och skick att den kan ligga till grund för det arbete som ska göras. För att detta ska vara möjligt måste berörda myndigheter och organisationer samverka. Boverket och SKL har startat ett gemensamt projekt i samverkan med Länsstyrelsen och Lantmäteriet för att utveckla förutsättningarna för en digital hantering av plan- och bygglovsprocessen i hela landet.

16.30

För en kommun är det inte framtidsplanerna som är svåra – det är planeringen

Marika Olsson, S-Group Solutions

Vägen från idé till godkänd detaljplan innehåller mängder av steg och är fylld av riktlinjer och villkor. Detaljplanen ska inte behandlas som en ritning, utan som en integrerad del i kommunens geografiska information. Med smarta verktyg i planeringsprocessen lägger kommunen grunden till smidigare arbetsflöden och enklare samarbeten mellan avdelningar, förvaltningar och verksamheter. Nyttan att kunna lagra allt resultat med ett enhetligt utseende i en standardiserad miljö är stor. Det är när en kommun kan använda sig av informationen i till exempel e-tjänster för bygglovsansökan de kan räkna in den riktiga nyttan. Detta ökar tillgängligheten av viktig information till hela samhällsplaneringsprocessen.

Forts. nästa sida.

Forts. 4H

16.50

Geodigital granskning av plan- och bygglovsprocessen

Tomas Wahlström, Tekis

Sverige måste bygga snabbare, en förutsättning för detta är att digitalisera de befintliga processerna. En smart och standardiserad lagring av bygglovs-ärenden, nyritade och äldre detaljplaner ger ett kraftfullt och effektivt stöd under processen. All information blir tillgänglig i en och samma applikation. Nyttan är inte bara stor för granskningsarbetet, den är även betydande för samhället och medborgarna som snabbt får tillgång till information.

5A. BIM för bättre processer och produkter

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30 **Lokal:** K11

Sessionsledare: Pontus Bengtsson, BIM Alliance/WSP

08.30

BIM- och informationshantering i stora projekt

David Möller, Sweco

Erfarenheter av hur man hanterar information och BIM-modeller i projekt med hundratals medlemmar.

08.50

Ett entreprenörsperspektiv på BIM

Mats Westerlund, NCC

Hur ser en entreprenör på BIM? Vilka är möjligheterna och vilka är svårigheterna? Vad implementeras lätt och vad är svårare att införa? Vad behöver vi, som entreprenör, för hjälp av andra aktörer i branschen, till exempel beställare och konsulter, för att driva utvecklingen längre, och vad kan vi bidra med till branschen?

09.10

BIM-analyser för att optimera produkten

Linus Malm, Tyréns

Hur kan BIM stödja processen att ta fram bättre och mer ändamålsenliga produkter? Möjligheten att analysera många olika aspekter som energi, klimatpåverkan, tillgänglighet, kostnad, ljud, buller samtidigt och låta datorkraften optimera lösningar skapar helt nya förutsättningar.

5B. Inspire – kan vi använda det?

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30 **Lokal:** K2

Sessionsledare: Helena Ringmar, Kartografiska Sällskapet

08.30

Enkel tillgång till geodata eller bara ett direktiv?

Christina Wasström, Geodatasekretariatet, Lantmäteriet

Genomförandet av Inspire har nu pågått i flera år. Har Inspire-direktivet haft någon effekt för att öka tillgång till geodata och har det förenklat datadelningen? Presentationen visar hur arbetet med att bygga en nationell infrastruktur för geodata ligger till grund för en europeisk infrastruktur. På vilket sätt har vi nationellt fått nytta av arbetet och hur arbetar vi vidare internationellt?

08.50

Internationell rapportering inom miljöområdet – hur passar det med Inspire?

Birgitta Olsson, Naturvårdsverket

Naturvårdsverket svarar för många internationella rapporteringar inom miljöområdet. Genom dessa följs hur Sverige genomför EU-direktiv och överenskommelser inom internationella konventioner. Flera av de informationsmängder som rapporteras eller är underlag till rapporteringar ingår i Inspire direktivets genomförandebestämmelse och Technical Guidelines. Naturvårdsverket ger sin syn på och visar exempel på hur Inspire bidrar och påverkar detta arbete.

09.10

Införande av Inspire vid Sveriges geologiska undersökning

Kristina Martinelle, Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning har information inom ett flertal teman i Inspire. Bland annat Geologi, Mineralresurser, Mark och flera datamängder ska tillhandahållas enligt fastställda specifikationer under 2015. Arbetet medför tekniska utmaningar, men kanske ännu större utmaningar när det gäller tolkning av specifikationerna och transformation av myndighetens befintliga datamängder. Ett effektivt genomförande kräver ett nära samarbete mellan teknik-, förvaltnings-, och informationsansvariga inom myndigheten. Föredraget redovisar erfarenheter av såväl tekniska lösningar och mer övergripande frågor rörande genomförandet av Inspire.

5C. Fastighetsinformation i nya tillämpningar

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30 **Lokal:** K1

Sessionsledare: Fredrik Brunes, Samhällsbyggarna

08.30

Favy – Trafikverkets nya system för fastighetsinformation

Pia Östling och Åsa Eriksson, Trafikverket

Inom Trafikverket finns stora behov av åtkomst till fastighetsinformation för processerna planering, byggande och förvaltning av anläggningar. Favy är en lösning som använder direktåtkomst- och visningstjänster via Geodatasamverkan tillsammans med Trafikverkets egen information. Föredraget presenterar varför Trafikverket tagit fram lösningen och hur den används.

Hur e-tjänster, "big data" och IT gynnar samhällsbyggnad

Jacob Philipson och Anna Ferreira Gomes, Datscha AB

Det finns tillgång till oerhört mycket data och information om bygg- och fastighetsmarknaden i Sverige idag. Problemet är att informationen är isolerad och utspridd. Genom att samla in, aggregera, konsolidera och matcha stora sådana datamängder, och sedan använda dagens IT- och GIS-verktyg, skapar man kraftfulla sätt att snabbt och enkelt få en insyn i fastighetsmarknaden.

Informationssäkerhet – ett stöd för att skapa kvalitet i informationshanteringen

Fia Ewald, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Vi skapar allt större och allt mer avancerade lösningar för den informationshantering som är nödvändig för att kunna upprätthålla viktiga funktioner i samhället. Därmed skapas nya risker men också nya möjligheter för att höja kvaliteten informationshanteringen och de tjänster som den stödjer. Informationssäkerhet är ett allt viktigare verktyg för att alla typer av organisationer för att de ska kunna leverera sina uppdrag med god kvalitet. Vad ska man göra för att få en kostnadseffektiv informationssäkerhet?

5E. Energi och ledningsdokumentation

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30 **Lokal:** K16

Sessionsledare: Johanna Fröjdenlund, ULI Geoforum/
Lantmäteriet

08.30

Ledningskollen, en GIS-orienterad e-tjänst för samhällsplanering

Jörgen Nordman, Ledningskollen.se

Ledningskollen.se utvecklas ständigt och det som var visioner och tankar för ett år sedan är nu färdiga funktioner som breddar tjänstens användning långt bortom "bara" ledningsanvisning. Ledningskollen är nu ett verktyg för alla som jobbar med planering, samordning eller utbyggnad av infrastruktur. Exempelvis kan kommuners krav på grävsamordning underlättas liksom bredbandsaktörers önskemål om att "kunna gå med" när andra ändå gräver realiserar i Ledningskollen. För att förenkla och uppmuntra främst ledningsägare att integrera ärenden från Ledningskollen i egna system har ett nytt API med JSON/Res utvecklats.

08.50

Digital projekthantering i miljöprojektet Stockholms framtida avloppsrening

Jessica Moverare, Sweco Position och Madjid Behdjou, Stockholm Vatten VA

Stockholm Vatten måste anpassa sig till ökade reningskrav och en växande befolkning. Henriksdals reningsverk byggs därför om med toppmodern reningsteknik och ökad kapacitet, och får genom en 15km lång tunnel ta emot vattnet från Bromma reningsverk, som läggs ner. En av alla utmaningar i detta enorma projekt är dokumentation och informationshantering. Hur säkerställer vi att alla har tillgång till rätt information vid rätt tillfälle? Hur får vi hög kvalitet i projektering och produktion samt i slutleverans till förvaltningsarkivet. Hur klaras offentlighetsprincipen samtidigt som krav på sekretess? Stockholm Vatten har prioriterat frågorna och bygger upp organisation och verktyg för att hantera dem.

09.10

Hur elnätsbolagen använder GIS 2015

Jonas Jacobsson, Digpro

Svenska energibolag använder idag GIS för att styra stora delar av sin verksamhet. GIS används för investeringsplanering, underhållsplanering, avbrottsplanering, driftplanering med mera. Ny reglering kräver dessutom utökat användning av GIS för tariffhantering. Vad är bakgrunden till detta och vad kommer hända i framtiden?

5F. GNSS och framtident

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30

Sessionsledare: Andreas Engfeldt, SKMF/Lantmäteriet

08.30

Nya signaler och system för satellitmätning

Dan Norin, Lantmäteriet

Det amerikanska GPS är det mest kända globala satellitsystemet som används för positionsbestämning och navigering och det är under ständig utveckling. Av övriga GNSS är även det ryska Glonass sedan några år fullt utbyggt och EU och Kina bygger upp Galileo och BeiDou. Moderniseringarna och utbyggnaderna har stor potential att förbättra förutsättningarna för all slags GNSS-mätning. Två exempel på tillämpningar är detaljmätning och maskinguidning, vilka vanligtvis använder RTK-tekniken. Att mätosäkerheten för RTK sänks vid tillgång på fler signaler har påvisats i olika studier och det kan ge positiva effekter inom till exempel infrastrukturprojekt.

08.50

Georeferering vid mätning med totalstation: analys av mätosäkerhet

Milan Horemuz, KTH

Syftet med totalstationsmätningar är att bestämma eller sätta ut georefererade koordinater, alltså koordinater i ett lokalt eller nationellt referenssystem. Georefereringen kan ske med hjälp av fysiskt markerade stompunkter eller med GNSS RTK-mätningar. Mätosäkerheten vid båda metoder beror på antalet och spridningen av referenspunkter (stompunkter eller punkter inmätta med GNSS). Denna presentation ger användaren tips och råd hur man kan identifiera den bästa uppställningsplatsen för totalstation som ger den lägsta osäkerhet vid detaljmätning.

09.10

Mätosäkerhet vid datafångst med mobila plattformar

Milan Horemuz, KTH

Mobila kartläggningsplattformar används i allt större utsträckning för insamling av geografiska data. Plattformen består av en positionerings- och en kartläggningsmodul. Kartläggningsmodulen vanligtvis innehåller en eller flera digitala kameror och/eller en eller flera laserskannrar. De vanligaste sensorerna som ingår i positioneringsmodulen är en GNSS-mottagare och en tröghetsnavigeringsenhet. Valet av sensorer avgör kvaliteten på koordinater och orienteringsvinklar bestämda av positioneringsmodulen. Detta föredrag beskriver olika typer och klasser av sensorer, vilka parametrar beskriver deras prestanda samt hur dessa parametrar påverkar positionerings- och orienteringsprecision. Vi kommer även prata om olika metoder för precisionsevaluering av positioneringsmoduler och redovisa resultat från en testmätning.

5G. Branden i Västmanland

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30

Peter Wasström, Kartografiska Sällskapet/Lantmäteriet

08.30

Branden i Västmanland – MSBs roll och användningen av GIS

*Fredrik Lorentzon, MSB,
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*

Den 31 juli 2014 startade en skogsbrand i Västmanland som visade sig bli en av de största skogsbränderna i Sverige i modern tid. En av MSBs viktigaste uppgifter är att göra allt för att de människor som ställs inför nästa olycka eller kris har så god förmåga som möjligt att hantera situationen. Vad gjorde MSB för att stötta berörda aktörer i hanteringen av händelsen? Hur användes GIS och geodata?

08.50

Samma bild hos räddningsledningen som hos insatspersonalen i fält?

*Magnus Levein, MSB,
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*

Samma bild hos räddningsledningen som hos insatspersonalen i fält? Ja, det har varit möjligt vid skogsbranden i Västmanland tack vare ett fältinventeringssystem. Systemet är ett samarbete mellan MSB, Länsstyrelsen i Västmanland, Lantmäteriet och företaget Esri Sverige. Fältinventeringssystemet ger en lägesbild för räddningsledningen. Var det har brunnit visas på en projektor i ledningsstaben. Personal i fält samlar in information genom att klicka på symboler, exempelvis vattenspruta eller slang. Lägesbilden uppdateras och syns i realtid hos räddningsledningen. Efter händelsen har MSB fokuserat på att säkerställa att erfarenheterna tas tillvara. Målsättningen är att motsvarande system ska kunna tillhandahållas för att stötta vid andra händelser.

09.10

Miljöövervakning av grundvatten i området för skogsbranden i Västmanland

Magdalena Thorsbrink och Kajsa Bovin, Sveriges geologiska undersökning

Vilken påverkan har skogsbranden haft på grundvattnet? Den frågan hoppas vi kunna få svar på genom den miljöövervakning som startade under hösten 2014. Vi berättar om de dataunderlag som använts vid upprättandet av miljöövervakningsprogrammet och hur vi resonerade vid val av provtagningsplatser och parametrar för uppföljning. Vi kommer också att visa de första resultaten från övervakningen.

5H. Fotogrammetri och UAS

Onsdag 18 mars

Tid: 08.30–09.30 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Lars-Kristian Stölen, ULI Geoforum/
Sveriges geologiska undersökning

08.30

Kartera i snedbilder

Miso Iric, Stadsbyggnadskontoret Malmö

Här presenteras ett av våra sätt att använda fotogrammetri, där vi har georefererat snedbilder som kan användas till stereokartering av till exempel fasader, inventering med mera.

08.50

NVDB höjdsatt i Haninge kommun

Mathias Rantanen, Haninge kommun och Dan Klang, GeoXD AB

Haninge kommun har sedan några år tillbaka använt nationella höjdmodellen (NH) för produktion av höjdkurvor, ortofoton och höjdsättning av punkter utmed vägnätet. Kommunen har också en ambitionen att användningen av NVDB (nationella vägdatan) ska öka inom förvaltningen. För detta krävs bland annat en förbättrad tillförlitlighet för de höjder som angivits på vägnätets brytpunkter. Genom att beräkna höjder från NH har nu hela kommunen ett homogent vägnät där alla vägar har höjdsatts från samma källa. Ökad användning och enklare ajourhållning är några av de fördelar man noterat. GeoXD har utvecklat de metoder som används för höjdsättningen av NVDB. I ett pilotprojekt har man tillsammans med kommunen och Trafikverket utvärderat teknik, kvalitet och produktionseffektivitet

09.10

Låt inte höjden vara din begränsning vid inmätning

Per-Åke Jureskog, Metria AB

Fotogrammetrin har fått en renässans tack vare nya sensorer. Genom fotografering med hjälp av UAS (flygburen eller med multikopter), mobile mapping och terrester bildsensor har bilder blivit det nya indata. Skanning, både flygburen och terrester, som har kommit starkt de sista 15 åren och som nästan slog ut fotogrammetrin, har fått konkurrens. De traditionella insamlingsmetoderna som terrester mätning, nätverks-GNSS är självklara men alla pratar om nya metoder. Vad behöver vi veta för att använda de optimala mätsystemen för våra behov? Har det någon betydelse vad jag väljer för sensor om markhöjden är viktig när det finns mycket vegetation?

7F. Klimat och vatten

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K16

Sessionsledare: Mattias Berggrund, Svenska Kommunal-
Tekniska Föreningen/Lantmäterimyndigheten, Umeå kommun

11.10

Hur pålitliga är översvämningskarteringarna

S. Anders Brandt och Nancy Joy Lim, Högskolan i Gävle

Ett av de pågående forskningsprojekten inom geospatial informationsvetenskap vid Högskolan i Gävle innefattar översvämningsmodellering, kartering och visualisering av de osäkerheter som finns i översvämningskartor. Tack vare att ny teknik i form av flytburen laserskanning har möjliggjort framtagande av detaljerade höjdmodeller har även kvaliteten på översvämningskarteringarna ökat. Detta har i sin tur gjort att de modellerade översvämningsutbredningarna har uppfattats som mycket precisa. Men, som detta föredrag vill påvisa, beroende av terrängens karaktär kvarstår ändå osäkerheter som kan medföra stora fel och därför är det av värde att dessa osäkerheter kan visualiseras och kommuniceras på ett bra sätt till översvämningskarteringarnas slutanvändare.

11.30

Kommunal översvämningsplanering – teknik för visualisering av problem och åtgärd

Gunnar Svensson, Tyréns

Samhället står inför stora utmaningar för att klara översvämningsorsakade av skyfall. Åtgärder som enbart avser utbyggnad av dagvattennäten är alltför kostsamt. Åtgärder såsom dagvattendammar, infiltrationsytor och säkra vattenvägar är i många fall effektivare lösningar. Detta ställer krav på att kommunala förvaltningar och exploaterer har en samsyn och förståelse för vilka åtgärder som krävs och hur dessa påverkar samhällsbilden i stort. Presentationen visar olika tekniker för att visualisera översvämningsproblematik och åtgärdsplanering t. ex. med GIS, 3D-teknik, Google Earth och datorberäkningar av marköversvämnings. I presentationen visas hur detta underlättat kommunikationen mellan olika intressenter och därmed blivit viktiga delar i planeringsarbetet.

11.50

Nödvattenplanering i Umeå kommun

Marika Jakobsson och Anna Berglund, Umeå kommun

Vid ett stort avbrott av dricksvattenförsörjningen behöver kommunen ha en beredskapsplan för hur kommuninvånarna ska få tillgång till rent dricksvatten. Umeå kommun har använt GIS-programmet MapInfo Professional i projektet för att möjliggöra visualisering, behovsanalys och logistik- och ruttplanering för att få fram en nödvattenstrategi.

7G. Digitala arkiv

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Åke Ekwall, Samhällsbyggarna

11.10

Ny teknik för datainsamling och lagring

Aina Larsson, Söderhalls Renhållningsverk AB

Med en webbkarta som presentationsbas för ritningar och anläggningsdokumentation har en ny teknik för datainsamling och lagring utvecklats. Alla i verksamheten har möjlighet att binda attribut till objekt på kartan, vilket skapat ett stort lyft i mängd och tillgängliga data och kvalitetssäkra underlag. Den molnbaserade lagringen ger SÖRAB ett driftfritt arkiv med enkla distributionslösningar och en central överblick över geografiskt skilda anläggningar. Uppdateringar sker fortlöpande till molnet vilket gör att den senaste informationen finns tillgänglig för samtliga – utan dubletter.

11.30

Stockholms stads digitala geoarkiv

Johan Tornberg, Stockholms stad och Katarina Nylander, Sweco

Geoteknik behandlar jord och bergs byggnadstekniska egenskaper. Stockholms stad har tillsammans med Sweco och Vianova tagit fram en e-tjänst för att, via kart- och textsök, hitta geotekniska undersökningar och uppgifter som kan förenkla och spara tid vid planering och projektering av byggnader och anläggningar.

11.50

Digitalt bygglovsarkiv i Sollentuna

Patrik Öhrström, Sollentuna

Sollentuna kommun upphandlade 2011 en digitalisering av kommunens analoga bygglovsarkiv. Den upphandlade lösningen hade flera brister och Sollentuna pensionerade systemet efter två år och konverterade innehållet till PDF-filer. Filerna lagras på intranätet i en katalogstruktur baserad på kvarterskataloger och filnamn med fastighetsbeteckning. Bygglovsarkivet är ett lättillgängligt och populärt arkiv och strukturen möjliggör en koppling av fastighetsytor mot filerna som därmed kan visas i ett GIS. Projektet visar på nödvändigheten av att tidigt blanda in IT-expertis i upphandlingsskedet eftersom det annars är lätt att missa väsentliga krav som prestanda och normal IT-krav som kompatibilitet med Citrix, moderna operativsystem, tillgänglighet med mera.

7H. Fotogrammetri och UAS

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Lars-Kristian Stölen, ULI Geoforum/
Sveriges geologiska undersökning

11.10

Framställning av digitala terrängmodeller med UAS – på teknikens gränser

Yuriy Reshetyuk och Stig-Göran Mårtensson, Högskolan i Gävle

Obemannade flygsystem (Unmanned Aircraft Systems, UAS) har på senare år blivit en kraftfull teknik för framställning av digitala terrängmodeller (DTM) över medelstora områden. I projektet Noggrann och kostnadseffektiv uppdatering av DTM för BIM har vi undersökt möjligheter att framställa DTM med höjdosäkerhet som är mindre än 2 cm från UAS-data. Tre flygningar har genomförts i Gävle under hösten 2013 och våren 2014, och flygbilderna har bearbetats i två olika programvaror. Olika parametrar som påverkar resultatet har studerats, till exempel flyghöjd, antalet stödpunkter och storleken på flygsignaler. Föredraget redogör för resultatet av projektet.

11.40

3D-dokumentation av industrianläggning med UAS

Ulf Hedlund, Tyrens AB

Föredraget beskriver på vilket sätt UAS-teknik kan bidra till 3D-dokumentation av industrianläggningar. Tyrens AB har genomfört ett projekt inom Örebro Kommuns återvinningsanläggning, Atlewerken. Syftet var att ta fram 3D-dokumentation för upprättande av Industri-GIS. Den teknik som användes var baserad på UAS-teknik och fotogrammetrisk bearbetning. Föredraget kommer att beskriva de erfarenheter man erhållit från projektet rörande uttag av 3D-produkter och koppling till de olika behov som Atlewerken har av GIS-information.

7I. Stomnät och kvalitet

Onsdag 18 mars

Tid: 11.10–12.10 **Lokal:** K2

Sessionsledare: Jan Eriksson, Svenska Kommunal-Tekniska Föreningen/stadsmättningschef, Stockholms stad

11.10

Inför en framtida kommunal stomnätstrategi – olika teknikval

Liselotte Lundgren Nilsson, Lidingö stad och Patric Jansson, KTH

Ett aktuellt ämne i flera kommuner är frågan hur man ska hantera stomnäten. En viktig del kan därför vara att formulera och ta fram en stomnätstrategi. I det arbetet kan man ställa sig en rad frågor, bland annat hur man kan säkerställa kopplingen mellan det befintliga stomnätet och fastighetsbildningen. Den kopplingen kan på sikt föras över från traditionell teknik till GNSS-teknik, med krav på bibehållen kvalitet. Vi ser också ett ökat behov av tydliga regler för mätmetodik i kombinationer av de markerade näten och GNSS-näten. Vi kommer att beskriva olika tänkbara realiseringar, dess för- och eventuella nackdelar.

11.30

Stomnät för framtiden – ett samarbete mellan storstadskommunerna

Maria Uggle, Stockholms stad och Magnus Wilhelmsson, Malmö stadsbyggnadskontor

Stockholm, Göteborg och Malmö har under 2014 haft ett gemensamt projekt för att ta fram en strategi för hur man ska arbeta med stomnät i framtiden. GNSS-baserad mätteknik har gjort att stoppunkter används klart mindre. Och på många håll i landet har underhållet av stomnäten upphört helt, ofta utan att ett sådant beslut har tagits. I projektet har utretts i vilken utsträckning vi behöver stomnät och hur vi effektiviserar arbetet för att bäst utnyttja våra resurser. I och med samarbetet har vi kunnat dra nytta av våra liknande förutsättningar, men även våra skillnader för att lära av varandra.

11.50

Kvalitet i mätning och redovisning

Maria Uggle och Krister Hedman, Stockholms stad

Det har blivit allt enklare att mäta – men kan det bli för enkelt? I samband med övergång till nya mätmetoder startades i Stockholm ett projekt för att titta på hur vi kan arbeta så effektivt som möjligt och samtidigt säkerställa kvaliteten i våra geodata. I arbetet har ingått att höja medvetenheten om hur mätosäkerheten påverkas av hur vi mäter, att ta fram nya mätinstruktioner med kontrollrutiner, se över hur vi redovisar kvalitet samt förbättra dialogen med beställaren kring kvalitet – förstår vi varandra?

8F. Geodata i klimatets tjänst

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Mattias Berggrund, Svenska Kommunal-Tekniska Föreningen/Lantmäterimyndigheten, Umeå kommun

13.40

Sustainable map – kartan som förenar en hållbar värld

Sardu Bajracharya och Johan Lahti, Sustainable Nepal

Medan miljöproblemen i bästa fall diskuteras sker en grön revolution på gräsrotsnivå. Sustainable Map är en webbkarta som visualiserar denna pågående omdaning av samhället. Vem som helst kan lägga till punkter i kartan via en smart mobil eller dator. Syftet med Sustainable Map är att låta människor inspireras, knyta kontakter och lära av varandra. Men inte minst – visa att den samlade kraften hos lokala initiativ får effekter även på regional, nationell och global nivå! Sustainable Map bygger på öppen källkod och är ett ideellt initiativ av Sustainable Nepal. Föredragshållarna berättar om applikationen och hur den används i praktiken.

14.00

Fria Copernicus-data och tjänster som ett stöd för klimatanpassning

Lotta Andersson, SMHI

En tematisk Copernicus-tjänst för klimat är under framtagning. Klimattjänsten har även beröringspunkter med Copernicus fem andra temaområdena: mark, marin, atmosfär, krisberedskap och säkerhet. Dessa fem tjänster kan på olika sätt stödja tillämpningar inom områden där klimatanpassning är relevant, till exempel miljöskydd, urban, regional och lokal planering, jordbruk, skogsbruk, fiske, hälsa, transport, hållbar utveckling, räddningstjänst och turism. Framtida tillämpningar bör kunna dra nytta av integrering av klimattjänsten med övriga temaområden inom Copernicus, såväl som med annan information. Denna presentation pekar på vägar för ökad användning av Copernicus-tjänster som ett stöd för klimatanpassning samt ger exempel på hur olika myndigheter inom Myndighetssamverkan ser på denna potential.

14.25

Klimatanpassning och ekosystemtjänster – Satellitdata som beslutsunderlag

Tobias Edman, Metria

De utmaningar som vi står inför med global mänsklig påverkan, på klimat och ekosystem, gör behovet av uppdaterade och korrekta beslutsunderlag större än någonsin.

Med satellitdata kan beslutsunderlag uppdateras i nära realtid, vilket kan behövas för att snabbt inkludera effekter av stormar och andra naturliga fenomen. Med en ökad och intensifierad markanvändning utsätts de naturliga systemen för en ökad press. Det innebär att det finns risk för att de nyttor som naturen ger minskar. Med fjärranalys kan den utvecklingen följas och med rätt beslut kan ekosystemtjänsterna stärkas istället för att försvagas.

Forts. nästa sida.

14.45

Hydrografi i nätverk

Maria Lundström och Magnus Westberg, Lantmäteriet och Håkan Olsson, SMHI

Hydrografi i nätverk är ett samverkansprojekt mellan Lantmäteriet och SMHI. Produktion av hydrografi i nätverk är påbörjad och projektet visar en demo över nätverksanpassningsarbetet samt visar på användningen av hydrografidata. Genom att nätverksbilda hela Sveriges hydrografi i skala 1:10 000 ökar samhällsnyttan. Att kunna beskriva vattenflöden på ett sätt som medger analyser i GIS-programvaror ger möjlighet att förutse och hantera konsekvenser och påverkan på miljön. Projektet kommer även att utveckla webbtjänster som följer Inspire och SIS standarder vilket underlättar datadelning.

8G. Historiska kartor – tillkomst och hur de kan användas idag

Onsdag 18 mars

Tid: 13.40–15.10 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Peter Wasström, Kartografiska Sällskapet

13.40

Stadsingenjörerna och Stockholms utveckling

Hans Sandler, fd stadsingenjör Stockholm stad

Under 1600-talets stormaktstid inleddes en mer planerad fysisk stadsomvandling i Stockholm. En väsentlig roll i detta hade Anders Torstensson som år 1637 utsågs till Stockholms första stadsingenjör. Efter en nedgång under mer än hela 1700-talet fick stadsutvecklingen en ny intensiv period i mitten av 1800-talet med Lindhagenplanen. Den föregicks av ett uppdrag till stadsingenjören A W Wallström att upprätta en generalplan för regleringen av malmarna. Den senaste stora omvandlingsfasen inträdde efter andra världskriget och pågår fortfarande med det främsta syftet att klara bostadsförsörjning och infrastruktur.

14.05

Lantmätarna och markanvändningen under äldre tider

Karl-Ingvar Ångström, Föreningen DIS

Det är viktigt med ett historiskt perspektiv i en snabb samhällsutveckling. Intresset för historiska kartor och för släktforskning är ett uttryck för detta och bör därför understödjas av myndigheter, organisationer och företag. Markanvändningen under äldre tider är viktig information för dagens planering. Släktforskarföreningen DIS håller på att georeferera häradsekonomiska kartan och sockenkartorna. Kartorna är i första hand tänkta att användas i släktforskarprogrammet Disgen men kan också användas i andra tillämpningar. Lantmätarna har gjort enorma insatser genom att dokumentera och utveckla markanvändningen i äldre tider. Detta är av stort intresse för släktforskningen. Släktforskarörelsen vill samla och tillgängliggöra lantmätarmatriklar och lantmåterilitteratur.

14.25

Koppling och analys av historisk-demografiska och geografiska data på mikronivå

Lars Harrie, Lunds universitet

Demografisk forskning har fått ett ökat intresse kring hur de geografiska förhållandena har påverkat levnadsbetingelser. I ett projekt har vi utvecklat generella metoder för inkludering av geografiska faktorer på mikronivå i longitudinella demografiska analyser, i för och tidig-industriella perioden i Skåne och Sverige. Vi använder Skånes ekonomisk-demografiska databas (SEDD) och kopplar runt 80 000 individer i fem församlingar, för perioden 1813-1914, till de hemman de levde i. Generellt omvandlar vi geografiska objekt representerade som ögonblicksbilder (digitaliserade från historiska kartor) till representationer av kontinuerliga livslinjer. Därefter kan kontinuerlig information om individer länkas till detaljerade geografiska platser över långa tidsperioder.

14.50

Varför heter vägen så?

Kjell Eriksson, f.d. stadsingenjör Haninge kommun

Haninge kommun har hösten 2014 gett ut en bok som beskriver kommunens ca 1500 gällande och historiska vägnamn. Arbetet med och kuriosa kring vägnamnen presenteras.

9F. Öppna data i praktiken

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Jan Zakariasson, ULI Geoforum/
Agima Management

15.50

Öppna data på SGU

Jonas Holmberg, Sveriges geologiska undersökning

Under 2014 har SGU öppnat upp grundvattendatabaserna och publicerat data från dessa som öppna data med licensen Creative Commons Erkännande. Publiceringen har gjorts med Atom-flöden för nedladdning av data som filer i två olika format, CSV och/eller JSON. För direktuppkoppling mot datan har vi valt att publicera en del av datakällorna som REST-api i formaten CSV och/eller JSON.

16.10

Öppna fria miljödata på Naturvårdsverket för hållbar planering

*Per Ögren och Birgitta Olsson, Naturvårdsverket och
Henrik Bylund, Metria*

Naturvårdsverket tillgängliggör öppna data via öppna e-tjänster som stöd för olika processer inom samhällsplanering. Genom tjänstebaserat informationsutbyte blir geografisk information lätt att använda och integrera i verksamheten. Presentationen ger en överblick av e-tjänsterna samt guidar dig som lyssnare genom processen från behov till färdiga e-tjänster, vad som krävdes för att komma dit samt hur dessa tjänster tillgängliggörs för maximalt nyttjande. Tjänsterna har möjliggjorts via öppna gränssnitt (OGC), och presentationen ger även en kortare överblick över hur problem har övervunnits för att publicera och konsumera dessa tjänster med till exempel ArcGIS for Inspire och OpenLayers.

16.30

Tillgängliggörande av Stockholms stads öppna data

Mikael Janisels, Stockholm stad

Sedan 2011 har Stockholms stad publicerat öppna data inom flera områden. Som en del av satsningen anordnades tävlingen Open Stockholm Award 2012 och 2014 för att stimulera till nya idéer och öka tillgängligheten till stadens service genom utveckling av mobila tjänster i form av mobila webblösningar och appar baserade på stadens öppna data. För att lättare kunna tillgängliggöra stadens öppna data har Stockholms stad skapat en dataportal och idag publicerar Stockholms stad 1/3 av all öppen data i Sverige. Presentationen kommer även att beskriva den förvaltningsetablering som görs för öppna data.

16.50

Från sträng till graf – kring öppna kulturarvsdata

Henrik Summanen, Riksantikvarieämbetet

Inom svensk kulturarvssektor tillämpas allt oftare tekniker knutna till den semantiska webben. Öppna länkade data är även huvudspåret för utvecklingen kring den europeiska portalen och plattformen Europeana.eu. Vilka drivkrafter ligger bakom Riksantikvarieämbetets ambitioner inom detta område!

9G. Sjögeografisk information – insamling och tillhandahållande

Onsdag 18 mars

Tid: 15.50–17.10 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Lars Jakobsson, Kartografiska Sällskapet

15.50

Gemensamt vertikalt referenssystem för djup- och höjdangivelser i Östersjön

Per-Anders Olsson, Lantmäteriet och Benjamin Hell, Sjöfartsverket

Djup på sjökort i Östersjön anges traditionellt relativt havsytans medelnivå. Denna medelhavsnivå realiseras nationellt vid vattenståndsmätare längs kusten, samt interpolation och oceanografiska modeller däremellan och ut till havs. Det medför osäkerhet i relationen mellan sjökortsdatumet och referensellipsoiden. För att fullt ut kunna använda GNSS för navigering och positionering krävs dock ett noggrant, tillförlitligt och homogent referenssystem för vertikala positionsangivelser till havs, som har direkt koppling till ellipsoiden. Inom ramen för projektet FAMOS ska förutsättningarna skapas för att kunna implementera European Vertical Reference System (EVRS) till sjöss. Realisering av EVRS till sjöss är geoiden, baserad på marina tyngdkraftmätningar.

16.10

FAMOS: Största satsningen någonsin på sjömätning i Östersjön

Benjamin Hell och Magnus Wallhagen, Sjöfartsverket

Ekonomisk tillväxt leder till kraftigt ökande transportbehov. För att säkra framtidens transporter måste godsvolymerna omfördelas mellan trafiklagen, och det är framförallt till sjöss att det finns outnyttjad kapacitet och möjligheter för utbyggnad av infrastrukturen. En väsentlig del i den maritima transportinfrastrukturen är fartygens tillgång till adekvat navigationsunderlag, dvs. sjökort med korrekt djupinformation. Idag är dock mindre än hälften av Östersjöns batymetri kartlagd med moderna metoder. Projektet FAMOS ska under ledning av Sjöfartsverket och med hjälp av EU-medfinansiering 2014-2020 genomföra den största internationellt koordinerade sjömätningssatsning i Östersjön någonsin. Sammanlagt ska över 80 000 km² kartläggas, vilket motsvarar ungefär Österrikes landyta.

16.30

Tjänsteorienterat utbyte av sjögeografisk information i Mona-Lisa-projektet

Mikael Gråsjö, Carmenta

MONALISA är EU-finansierat projekt med syfte att göra sjötransporter effektivare, säkrare och mer miljövänliga. Ett stort antal europeiska myndigheter, företag och akademiska organisationer är engagerade i projektet som leds av Sjöfartsverket. Carmenta deltar i MONALISA för att utveckla lösningar för tjänsteorienterat utbyte av sjögeografisk information. En stor mängd relevant geodata har samlats i en geoportal och gjorts tillgänglig via standardiserade webbtjänster. Detta har både gjort det lättare att hitta användbar information samt få direktåtkomst till grunddata för analyser m.m. på ett enklare sätt. Presentationen sammanfattar erfarenheter från projektet samt ger exempel på hur geodatatjänster används på ett innovativt sätt.

Forts. nästa sida.

Forts. 9G.

16.50

GIS för sjö- och flygräddning

Jonas Envall, Carmenta

Sjöfartsverkets Sjö och Flygräddningscentral, JRCC (Joint Rescue Coordination Center), ska våren 2015 driftsätta ett nytt ledningssystem som kommer att användas för att styra och leda samtliga sjö- och flygräddningsoperationer i Sverige. Ett grundläggande krav vid upphandlingen var att systemet skulle stödja ett kartcentrerat arbetssätt och systemet innehåller en rad GIS-baserade funktionaliteter för att stödja "Search-And-Rescue"-operationer (SAR) både på land och till sjöss. Presentationen visar hur ledningssystemet med hjälp av modern GIS-teknik kommer att stödja JRCCs räddningsledare vid val av sökområden, sökmönster, resursval med mera för att optimera sannolikheten för att lyckas med sina SAR-operationer.

10A. Kompetensförsörjning

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** K16

Sessionsledare: Louise Palm, Samhällsbyggarna

10.20

Kompetensbehovet inom GIS-IT-området

S. Anders Brandt, Högskolan i Gävle och Lars Harrie, Lunds universitet

Många talar om att kompetensbehovet inom GIS-IT ökar i samhället. Men är det verkligen så? Efterfrågar stat, kommun och privat sektor fler specialister, eller täcks ett eventuellt behov internt genom vidareutbildning och självstudier? Och hur möter utbildarna, främst universitet och högskolor, det eventuella behovet? Hur får vi en samlad bild av det faktiska behovet och den faktiska tillgången? Sammanställning över utbildningar, studentantal och platsannonser inom ämnesområdet diskuteras. Denna presentation behandlar såväl tillgång/utbildning som efterfrågan inom GIS-IT-området i Sverige idag och i morgon.

Det byggda samhällets behov av hållbar information – en kompetensfråga

Väino Tarandi, KTH

Vi behöver kunskap om informationshanteringen i byggsektorn avseende både det byggda och det ännu inte byggda! En uthållig och hållbar informationshantering kräver gemensamma begrepp och strukturer för integration och samordning över tid och mellan aktörer och slutligen för återanvändning av erfarenheter. Projektet är en temporär verksamhet som måste integreras med den byggda miljön – både avseende kraven, genomförandet och slutresultaten. Utbildningen idag saknar i stort sett stöd för denna helhetssyn där CAD, BIM, GIS och andra informationssystem har sina egna agendor – trots att det ofta är samma objekt som man ser på. Hur förändrar vi detta?

Bristen på Lantmätare, ingen intern fråga för Lantmäteriet!

Marie Lyxell Stålnacke, Lantmäteriet

Det utexamineras idag för få lantmätare i Sverige. Det skapar problem för Lantmäteriet, men också för andra arbetsgivare som är beroende av kompetensen. Bristen av lantmäterikompetens leder till svårigheter att verkställa politiken i form av till exempel infrastruktursatsningar. Men det påverkar också företagarens önskan att expandera. Hur kan vi tillsammans möta samhällets behov?

10B. Webbkartografi och grafisk design

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** K1

Sessionsledare: Nils Larsson, GIS-samordnare, Stockholms läns landsting/ULI Geoforum

10.20

Grafisk design och kartografi

Henrik Reintz, Reintz Produktion

Hur man med hjälp av grafisk design kan tydliggöra vem som är avsändare och förstärka identiteten. Designade kartor som visar platser/attraktioners positioner och samtidigt inspirerar till besök. Kartor som förmedlar en speciell känsla.

malmö.se – "Mobile First"

Ulf Minör, Johan Lahti och Anna-Stina Munsin, Malmö stad

Malmö stad har sedan många år ett väl utbyggt kartstöd på sin hemsida och kartorna är mycket uppskattade av besökarna. Nästan hälften av besökarna på malmö.se använder mobila enheter och i oktober 2014 gjordes hela Malmö stads hemsida om för att fungera för såväl mobila enheter som för desktop. I presentationen berättar vi hur arbetet med att anpassa kartorna på malmö.se genomförts och vilka möjligheter och utmaningar vi ställts inför. Vi diskuterar även hur strategin "Mobile First" påverkat kartornas utformning, innehåll och funktion.

Grafisk design och virtuell skyltning

Jonas Lundberg, Linköpings universitet

Virtuell skyltning öppnar möjligheten till att skapa snabba prototyper av vägvisningskoncept. Det har flera fördelar, men medför också risker för felbedömningar. 1) Designers kan snabbt skapa, testa och jämföra grundkoncept för samma miljö. 2) Designkoncept kan testas för otillgängliga/framtida miljöer. 3) Koncept kan testas, med avseende på läsbarhet, hur de passar i miljön, hur väl de stödjer att hitta rätt. 4) Angående grafisk form är det kritiskt att designern är medveten om hur väl kalibrerad den virtuella miljön är jämfört med den fysiska miljön. Presentationen är baserad på erfarenheter från ett koncept utformat på Linköpings Universitet, testat i undervisningssammanhang.

10C.Workshop: Detaljplanstolkning enligt standard

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** A3

Sessionsledare: Ann Eriksson, Kartografiska Sällskapet

10.20

*Workshopledare: Anna Kårén, Sundsvalls kommun och
Charlotte Sjöström, Timrå kommun*

Inom projektet RIGES har fem kommuner i Västernorrland tolkat nära 3000 detaljplaner enligt SIS standard. Vi går igenom metoden för hur vi plantolkat. Ta gärna med egna detaljplaner så kan vi fundera tillsammans!

10E. Paneldebatt: God mätsed

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** K11

Sessionsledare: Andreas Engfeldt, SKMF/Lantmäteriet

Hur vill vi att mätning ska gå till, vilka fällor kan man falla i som gör att noggrannheten blir något helt annat än man förväntat sig, hur utbildas blivande mätare om god mätsed, vad lär instrumentleverantörer ut till sina kunder om hur de ska mäta, vilket stöd ger SWEPOS för att få hög tillförlitlighet på mätningarna? Det är några frågor som kommer att besvaras under paneldebatten.

I panelen sitter:

- Ronny Andersson, Metria
- Liselotte Lundgren Nilsson, Lidingö stad
- Stig-Göran Mårtensson, Högsolan i Gävle
- Johan Brodén, Trimtec
- Peter Wiklund, Lantmäteriet SWEPOS
- Anders Alfredsson, Lantmäteriet

...som alla håller en kort presentation innan debatten inleds.

10F. BIM för långsiktig drift och förvaltning

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** A4

Sessionsledare: Olle Samuelson, vd, BIM Alliance

10.20

BIM i förvaltning: Informationskrav från förstudie till förvaltning

Marcus Bengtsson, Locum

Hur hanteras och delas kravställande och projekterad information inom projekt och i förvaltning?

10.45

BIM-perspektiv från en fastighetsägare

Martin Lantto, Skolfastigheter i Stockholm AB

En inblick i hur Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, ser på BIM idag och i framtiden. SISAB äger, bygger och förvaltar merparten av skolor och förskolor i Stockholm stad och har ett fastighetsbestånd motsvarande 1,7 miljoner kvm.

11.10

Förstärkt verklighet (AR) i byggnadsunderhåll

Torsten Jonsson, Högsolan i Gävle

Mobiltelefoner och surfplattor utvecklas mycket snabbt och detta öppnar ständigt upp för nya tillämpningsområden. På senare tid har applikationer inom Augmented Reality (AR) introducerats i flera modeller. Ett intressant användningsområde kan vara att på rätt plats visualisera dolda strukturer i en byggnad. Detta skulle kunna leda fram till ett effektivare arbete i samband med byggnadsunderhåll. Vi presenterar en studie där vi undersöker teknikens tillämpbarhet genom ett experiment där noggrannhet och precision i positionering uppmätts vad gäller placeringen av dolda strukturer i en byggnad. På det sättet får vi en indikation på hur användbar nuvarande teknik är i en praktisk tillämpning.

Mer information om presentationen kommer inom kort.

10G. Nationella geodata

Torsdag 19 mars

Tid: 10.20–11.40 **Lokal:** K2

Sessionsledare: Johanna Karlsson, Kartografiska Sällskapet

10.20

Nyttor med nationell järnvägsdata

Maria Novén, Trafikverket och Åke Svensson Trafikverket/Metria

Trafikverket och Transportstyrelsen bedriver ett gemensamt projekt för att fånga data för de cirka 350 infrastrukturförvaltare som i dag har järnväg för att beskriva det samlade svenska järnvägsnätet. Nationell järnvägsdata har stor samhällsnytta och är en förutsättning för att kunna planera transporter från A till B. En annan viktig nytta rör blåljusverksamhetens behov av samlad data. Du får också en redovisning av vilka data som ingår och status för projektet.

10.40

Semantisk plasticitet – en nödvändighet vid harmonisering av geodata

*Alexandra Björk, Flens kommun/Stockholms universitet
och Helle Skånes, Stockholms universitet*

För att kunna övervaka landskapsförändringar så behöver beslutsfattare tillgång till pålitlig och högkvalitativ geografisk information. Användningen av existerande geografiska dataset påverkas av bristen på adekvat metadata. Olika klassdefinitioner, generaliseringsprinciper, skalor och andra parametrar påverkar hur marktäckedatat ser ut. Dataseten fungerar utmärkt inom det användningsområde det skapades för men problem uppstår när det används utanför sin kontext, slås ihop eller jämförs med annan data. En geografisk analys kan få helt olika resultat beroende på hur klasserna är definierade. Medvetenhet om semantisk plasticitet är nödvändig för att vi ska kunna gå vidare med stora gränsöverskridande initiativ som Inspire.

11.00

Gemensamt specificerade geodata för blåljusaktörer

Ulrika Johansson, Lantmäteriet

Nu pågår ett projekt för att förbättra förutsättningarna för att blåljusaktörerna ska ha tillgång till gemensamma geodata med hög kvalitet och aktualitet. Här presenteras status för projektet som pågår under perioden januari 2014 till juni 2015, och genomförs i samverkan mellan Lantmäteriet, MSB, kommuner, Trafikverket, SOS-Alarm, Rikspolisstyrelsen, ambulanssjukvården och räddningstjänsten. Klusterorganisationen Future Position X (FPX) i Gävle kommer att medverka i samordning av och informationsspridning om projektet. Projektets mål är att beskriva och sprida kunskap kring blåljusaktörernas geodatabehov och en förbättrad insamlingsprocess i samverkan mellan kommunerna, Lantmäteriet och Trafikverket. Resultatet tas fram vid seminarier där både användare och geodataleverantörer deltar.

11.20

Geodatasamverkan i kulturmiljövårdens tjänst

Jonas Malmadal, Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister BeBR innehåller information om ca 96 000 kulturhistoriskt inventerade byggnader, information som är beroende av nationella standarder för identifiering och geografisk placering. Via geodatasamverkan kan nu aktuell information hämtas direkt från Lantmäteriets tjänster vilket har gjort att tidigare resurskrävande mellanlagringslösningar för fastighetsinformation och kartor har ersatts. Detta har inneburit lägre kostnader, högre datakvalitet, ökade samverkansmöjligheter och mer lättillgänglig och enhetlig information för användarna. Entydiga identiteter och korrekta kopplingar utgör en ovärderlig grundplåt för informationen i registret som inte bara används av kulturmiljövården, utan även av exempelvis räddningstjänsten och inom den kommunala planeringen.

Deltagaravgifter

Kongressdeltagande	Medlem*	Icke medlem	Pensionär medlem*	Pensionär icke medlem
Pris för alla dagarna	5900 kr	7500 kr	2950 kr	3750 kr
Pris för en dag, 17 eller 19 mars	2000 kr	2500 kr	1000 kr	1250 kr
Pris för en dag, 18 mars	3500 kr	4500 kr	1750 kr	2250 kr

Ovan nämnda avgifter är exkl moms och inkluderar lunch och fika. För dig som deltar alla tre dagarna eller 18 mars inkluderas även banketten som äger rum på kvällen den 18 mars.

Sista anmälningsdag till dessa kongresspriser är den 12 februari. Vid anmälan efter detta datum höjs avgiften med 1 000 kr. Denna höjning gäller för alla deltagarkategorier, även studenter.

***Medlem:** Gäller vid medlemskap i Kartografiska Sällskapet, Samhällsbyggnarna, Svenska Kommunala-Tekniska föreningen, Sveriges Kart- och Mätningstekniska förening eller ULI Geoforum.

Studenter

Vi ser gärna att studerande inom området deltar på kongressen. Det finns tre olika studentkategorier för deltagande och vilken du hamnar i, beror på när du anmäler dig!

1. Studenter som anmäler sig som nummer 1–50 De 50 första studenterna som anmäler sig får en gratis stipendieplats där kongressdeltagande, lunch och kaffe ingår. En plats på banketten går att köpa till studentpriset 495 kr exkl moms.

2. Studenter som anmäler sig som nummer 51-100 får en gratis plats där endast kongressdeltagande ingår. En plats på banketten går att köpa till studentpriset 495 kr exkl moms.

3. Studenter som anmäler sig som nummer 101 och uppåt får en gratis plats där endast kongressdeltagande ingår. Banketten går inte att köpa till.

Observera att det inte ingår lunch och fika i de två sistnämnda kategorierna.

Om de två första kategorierna inte går att välja i anmälningsformuläret, betyder det att platserna 1–100 redan är bokade.

Observera att det vid anmälan efter den 12 feb även för studenter läggs på en avgift om 1 000 kr. Denna höjning gäller för alla deltagarkategorier.

Arrangerande föreningar ser gärna att studenter blir medlemmar i någon/några föreningar! Information om medlemskap finns på respektive förenings webbplats.

Pensionärer

Rätt att gå till pensionärspris på kongressen har de som uppbär pension och betalar kongressavgiften privat. Du räknas inte som pensionär om kongressavgiften betalas av en arbetsgivare eller av eget företag, då gäller ordinarie kongressavgift.

Bankett

För deltagare som anmäler sig till hela kongressen alternativt till den 18 mars, ingår deltagande på banketten. För övriga är priset 995 kr. Studentpriset är 495 kr.

Moms tillkommer med 25 procent på samtliga priser.